

SAVONIA

ammattikorkeakoulu

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
TEKNIIKAN JA LIIKENTEEN ALA

SIILINJÄRVEN KUNNAN EKOTUKI- TOIMINTA

Suunnittelu ja aloitus

TEKIJÄ Emilia Miettinen

Koulutusala Tekniikan ja liikenteen ala	
Tutkinto-ohjelma Ympäristötekniikan tutkinto-ohjelma	
Työn tekijä Emilia Miettinen	
Työn nimi Siilinjärven kunnan ekotukitoiminta- suunnittelu ja aloitus	
Päiväys	28.4.2022
Sivumäärä/Liitteet	43/31
Toimeksiantaja Siilinjärven kunnan ympäristönsuojelu	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Siilinjärven kunta on sitoutunut toteuttamaan kunnan resurssiviisaus- ja ilmasto-ohjelmia sekä Savo-Pielisen alueen kuntien jätepoliittista ohjelmaa. Ekotukitoiminta on yksi keino saada toteutettua ohjelmien tavoitteita käytännössä, joten Siilinjärven kunta päätti aloittaa kunnan ekotukitoimintatyön keväällä 2022. Opinnäytetyöhön liittyi kaksi päätavoitetta: ensimmäisenä tavoitteena oli suunnitella kuinka ekotukitoiminta tullaan aloittamaan Siilinjärven kunnassa ja toisena tavoitteena oli lähteä toteuttamaan tehtyä suunnitelmaa.</p> <p>Ekotukitoiminnan aloituksen suunnittelu pohjautui vahvasti Siilinjärven kunnalta ja eri internetlähteistä saatuihin materiaaleihin. Suunnittelu vaati myös kunnan organisaation rakenteeseen perehtymistä. Toteutusvaiheessa kuntaan etsittiin ekotukihenkilöitä muun muassa eri kanavien kautta jaetun tiedotteen avulla. Opinnäytetyön aikana ekotukitoimintaan lähti 15 ekotukihenkilöä, joille järjestettiin ekotukitoiminnan peruskoulutustilaisuus. Ekotukihenkilöiden työyksiköissä tehtiin ympäristökatselmuksia tilanekartoitusten ja toimintasuunnitelmien teon yhteydessä.</p> <p>Toimintasuunnitelmissa asetettiin eniten tavoitteita kestävän kulutuksen, toimintakulttuurin sekä jätteiden lajittelun ja kierrätyksen kehittämiseen liittyen. Kaikki tavoitteet olivat melko konkreettisia ja näkyvä osa työpaikan arkea, joten ekotukitoiminta oli ekotukihenkilöille mielekkäin aloittaa näihin liittyvillä tavoitteilla. Ekologisempaan liikkumiseen sekä energian ja veden kulutukseen asetettiin vähemmän tavoitteita. Mukana oli paljon päiväkoteja ja kouluja, joissa liikkumista työpäivän aikana ei tapahdu, joten yleisesti tavoitteiden asettamista näihin ei koettu niin tärkeänä. Energian ja veden kulutuksen tavoitteisiin haluttiin ensin tietoja omasta kulutuksesta, jotta siihen olisi voitu asettaa tavoitteita.</p> <p>Kunnan ekotukitoiminnan aloituksen avulla saatiin käytäntöön kuntaa koskevia jätepoliittisen-, resurssiviisaus- ja ilmasto-ohjelmien tavoitteita. Ekotukitoiminnasta tiedotettiin sekä kunnan sisäisessä että ulkoisessa viestinnässä, mikä jo itsessään kertoo ekotukitoiminnan vahvasta vaikuttavuudesta koko kunnan organisaatiossa. Kunnan ekotukitoimintaa voidaan jatkossa toteuttaa muun muassa jatkokouluttamalla ekotukihenkilöitä ja seuraamalla työpaikoilla asetettujen tavoitteiden etenemistä. Myöhemmin voidaan asettaa uusia tavoitteita ja ottaa mukaan myös uusia ekotukihenkilöitä.</p>	
Avainsanat ekologisuus, ekotukitoiminta, ekotukihenkilö, ekotukikoordinaattori, ilmastotyö, resurssiviisaus, ympäristökatselmus	

Field of Study Technology, Communication and Transport	
Degree Programme Degree Programme in Environmental Technology	
Author Emilia Miettinen	
Title of Thesis Eco -support activity in the municipality of Siilinjärvi- planning and starting of the activity eco-support	
Date 28.4.2022	Pages/Appendices 43/31
Client Organisation /Partners Municipality of Siilinjärvi, environmental protection	
<p>Abstract</p> <p>Municipality of Siilinjärvi has committed to carry out its resource wisdom and climate programs as well as Savo-Pielinen area's municipalities' waste policy program. Eco-support activity is one way to accomplish programs' goals in practice. Therefore, Siilinjärvi decided to start its eco-support activity in spring 2022. In this thesis there were two main goals. The first goal was to plan how the eco-support activity is put into action in the municipality of Siilinjärvi. The second goal was to put the plan in action and start the municipality's eco-support activity.</p> <p>Planning the eco-support activity was based on materials gained from the municipality of Siilinjärvi and different websites. The planning also required familiarization with the municipality's organizational structure. During the implementation, eco-support persons were recruited through various channels. During the thesis process, the municipality's eco-support activity got 15 eco-support persons. All eco-support persons took part in the basic training in the eco-support activity. Environmental reviews were done in the eco-support persons' work units at the same time when the work units' analysis of the present situation and plans of action were made.</p> <p>In different work units, most of the goals were connected to sustainable consumption, working culture and waste sorting and recycling. All goals were quite concrete and visible part of the workplace's daily life. Thus, those goals were the best way for the eco-support persons to start from. There were fewer goals for ecological commuting and energy and water consumption. There were many day-care centers and schools where there is very little commuting during the workday so setting goals for commuting was not that important for them. Many work units also wanted to know their own consumption level before setting goals for energy and water consumption.</p> <p>With the start of the eco-support activity, it was possible to put the waste policy, resource wisdom and climate programs' targets into practice in the municipality of Siilinjärvi. Information on eco-support activity was provided in both municipality's internal and external communication which indicates that the municipality's eco-support activity is remarkable in the entire municipality's organization. The municipality's eco-support activity can in future be implemented by advanced training for the eco-support persons and following the progress of set goals in different work units. Later it is possible to set new goals and train more eco-support persons in the action.</p>	
<p>Keywords</p> <p>sustainability, eco-support activity, eco-support person, eco-support coordinator, climate work, resource wisdom, environmental review</p>	

ESIPUHE

Tässä opinnäytetyössä käydään läpi Siilinjärven kunnan ekotukitoiminnan aloitukseen liittyvää suunnittelutyötä sekä ekotukitoiminnan toteutusta kunnassa käytännössä. Olin mukana toteuttamassa Siilinjärven kunnan ekotukitoimintaa alkaen syyskuusta 2021 päättyen huhtikuuhun 2022.

Haluaisin kiittää Siilinjärven kunnan ympäristönsuojeluyksikköä erittäin mielenkiintoisen opinnäytetyön aiheen tarjoamisesta. Lisäksi haluaisin erityisesti kiittää opinnäytetyön ohjaajiani hyvästä tuesta ja ohjeistuksesta. Ohjaajiani olivat tilaajan puolelta ympäristönsuojelutarkastaja Virve Suoaro sekä oppilaitoksen puolelta ympäristötekniikan yliopettaja Merja Tolvanen ja ympäristötekniikan lehtori Teemu Räsänen.

Haluaisin myös kiittää kaikkia ekotukitoimintaan mukaan lähteneitä ekotukihenkilöitä, sillä ilman heitä ekotukitoimintaa kunnassa ei olisi pystytty aloittamaan. Opinnäytetyöprosessin aikana on ollut mielenkiintoista päästä kuulemaan heidän toiveitaan ja tavoitteitaan ekotukitoimintaan liittyen. On myös ollut erityisen hienoa päästä viemään niitä eteenpäin kunnassa.

Kuopiossa 28.4.2022

Emilia Miettinen

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO	8
1.1	Opinnäytetyön tavoite ja menetelmät.....	8
1.2	Keskeiset käsitteet	9
2	EKOTUKITOIMINTA	11
2.1	Toimintaperiaate ja tavoitteet	11
2.2	Agenda2030 viitekehyksenä.....	12
2.3	Ekotukitoiminta kehityshankkeiden ja ohjelmien tukena.....	13
2.3.1	Savo-Pielisen alueen kuntien jätepoliittinen ohjelma vuoteen 2022	13
2.3.2	KierRe-hanke sekä Siilinjärven kunnan resurssiviisuus-ohjelma	14
2.3.3	Siilinjärven kunnan jätehuollon kartoittaminen ja kierrätyksen tehostaminen- projektityö	14
2.3.4	KESTO-hanke sekä Siilinjärven kunnan ilmasto-ohjelma	15
2.3.5	Hiilineutraali Pohjois-Savo- hanke	16
3	EKOTUKITOIMINNAN KÄYNNISTÄMINEN SIILINJÄRVEN KUNNASSA.....	17
3.1	Ekotukitoiminnan aloituspalaveri Helsingin kaupungin ympäristöpalveluiden kanssa	17
3.2	Ekotukitoiminnan rakenne	17
4	EKOTUKITOIMINNAN ALOITUKSEN SUUNNITTELU	19
4.1	Siilinjärven kunnan organisaatio.....	19
4.2	Ekotukihenkilöiden lukumäärän optimointi	20
4.2.1	Eri palvelualueiden henkilömäärät.....	20
4.2.2	Sivistyspalvelut.....	21
4.2.3	Yhteiset palvelut.....	23
4.2.4	Elinvoima- ja konsernipalvelut	23
4.2.5	Tekniset palvelut	23
4.2.6	Optimoitu ekotukihenkilöiden lukumäärä	23
5	EKOTUKITOIMINNAN TOTEUTUS.....	25
5.1	Ekotukitoiminnan päätöksentekoprosessi kunnassa	25
5.2	Ekotukihenkilöiden mukaan saaminen	25
5.3	Siilinjärven kunnan ekotukihenkilöt	26
5.4	Vierailukäynnit ekotukihenkilöiden työyksiköissä	27
5.4.1	Esimerkki vierailukäynnistä	28

5.5	Ekotukihenkilöiden perehdytys ja koulutus.....	29
5.6	Ekotukitoiminnan sähköiset toimintaympäristöt.....	30
6	YHTEENVETO TYÖYKSIKÖIDEN ASETTAMISTA TAVOITTEISTA	31
6.1	Tavoitteiden asettaminen	31
6.1.1	Kestävä kulutus	31
6.1.2	Toimintakulttuuri	32
6.1.3	Lajittelu ja kierrätys	33
6.1.4	Energia ja vesi.....	34
6.1.5	Liikkuminen.....	34
7	SIILINJÄRVEN KUNNAN EKOTUKITOIMINNAN JATKOTOIMET	36
7.1	Ekotukitoiminnan jatkotoimet mukana oleville ekotukihenkilöille.....	36
7.2	Kunnan ekotukihenkilöiden määrä tulevaisuudessa	36
7.3	Ekotukikoulutuksen tarjoaminen muillekin kuin ekotukihenkilöille	37
7.4	Tavoitteiden eteenpäin vieminen kunnan organisaatiossa	37
7.4.1	Yhteistyö ruoka- ja puhtauspalveluiden kanssa	37
7.4.2	Yhteistyö kunnan teknisen palvelualueen kanssa	37
8	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	39
9	POHDINTA.....	40
	LÄHTEET	42
	LIITE 1: EKOTUKITOIMINTA SIILINJÄRVEN KUNNAN VERKKOSIVUILLA	44
	LIITE 2: MEDIATIEDOTE 19.4.2022	45
	LIITE 3: KUNNAN TIEDOTE EKOTUKITOIMINNAN ALOITUKSESTA.....	46
	LIITE 4: EKOTUKITOIMINNAN TIEDOTE VARHAISKASVUTUKSEN JA ESIOPETUKSEN HENKILÖKUNNALLE.....	49
	LIITE 5: EKOTUKITOIMINNAN TIEDOTE KOULUJEN HENKILÖKUNNALLE	50
	LIITE 6: EKOTUKITOIMINNAN TIEDOTE TOIMISTOTYÖTÄ TEKEVILLE	51
	LIITE 7: JULKAISU EKOTUKITOIMINNASTA KUNNAN INTRANETISSÄ	52
	LIITE 8: UKK-JULKAISU	53
	LIITE 9: ALOITUSKESKUSTELUPOHJA	54
	LIITE 10: ESIMERKKI TÄYTETYSTÄ ALOITUSKESKUSTELULOMAKKEESTA	55
	LIITE 11: ESIMERKKI TÄYTETYSTÄ NYKYTILAN KARTOITUSLOMAKKEESTA.....	57
	LIITE 12: ESIMERKKI TÄYTETYSTÄ TOIMINTASUUNNITELMASTA	62

LIITE 13: EKOTUKITOIMINTAVERKOSTO- KOULUTUSMATERIAALI	64
LIITE 14: EKOTUKITOIMINTA SIILINJÄRVEN KUNNASSA- KOULUTUSMATERIAALI	65
LIITE 15: EKOTUKIHENKILÖIDEN ESITTÄYTYMINEN JA ESILLE TULLEIDEN TAVOITTEIDEN LÄPIKÄYMINEN- KOULUTUSMATERIAALI.....	68
LIITE 16: KOULUTUSTODISTUS.....	72
LIITE 17: EKOTUKITOIMINNAN UUTISKIRJE 22.4.2022	73

1 JOHDANTO

Ilmastonmuutos on yksi suurimmista maailmanlaajuisista kriiseistä: sillä on useita negatiivisia vaikutuksia, kuten sään ääri-ilmiöiden lisääntymistä ja luonnon monimuotoisuuden hupenemista. Kriisi vaikuttaa ympäri maailmaa, myös Suomessa. Ilmastonmuutosta ei voida enää estää, mutta sitä voidaan pyrkiä hillitsemään. Tärkeimmät keinot ilmastonmuutoksen hillitsemisessä on fossiilisista polttoaineista luopuminen, liikenteen sähköistäminen, ympäristöystävällisemmät kulutustottumukset, energiatehokkuus sekä metsien eli hiilinielujen säilyttäminen ja kasvattaminen. (WWF: Ilmastonmuutos julkaisuaika tuntematon.)

Kestävä kehitys on ohjattua ja jatkuvaa yhteiskunnallista muutosta, jonka tarkoituksena on turvata nykyisille ja tuleville sukupolville hyvät edellytykset elämiseen. Tällä tarkoitetaan sitä, että ympäristö, talous ja ihminen otetaan tasavertaisesti huomioon päätöksissä ja toiminnassa. (Ympäristöministeriö: Kestävä kehitys julkaisuaika tuntematon.) YK:n jäsenmaat ovat sopineet kestävä kehityksen toimintaohjelman eli Agenda2030:n, jonka tavoitteena on muun muassa toimia kiireellisesti ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan. Agenda2030 tavoitteiden saavuttamiseen tarvitaan kuitenkin muun muassa kansalaisten laajaa osallistumista. (Ulkoministeriö: Agenda2030 julkaisuaika tuntematon.) Kansalaisten osallistamista on esimerkiksi ekotukitoiminta, joka lisää yksilöiden ympäristövastuullisuutta.

Siilinjärven kunnan resurssiviisausohjelmassa linjataan, että kunta pyrkii resurssiviisaammaksi energiantuotannossa ja -kulutuksessa, liikkumisessa ja yhdyskuntarakenteissa, kulutuksessa ja materiaallivirroissa, ruoantuotannossa ja -kulutuksessa sekä vedenkäytössä (Siilinjärven resurssiviisausohjelma 2020). Kunnan ilmasto-ohjelmassa on myös tavoitteita ympäristöystävällisemmästä liikkumisesta, kestävästä energiantuotannosta ja -kulutuksesta, kiertotalouden ja materiaalitehokkuuden lisäämisestä, elinvoimaisesta maataloudesta ja metsien merkityksestä ilmastotyössä (Siilinjärven ilmasto-ohjelma 2021). Savo-Pielisen jätepoliittinen ohjelma vuoteen 2022 asettaa tavoitteita jätteen synnyn ehkäisyssä, tuotteiden uudelleenkäytössä ja jätteen hyödyntämisessä, ympäristövaastuullisen toiminnan edistämiseksi sekä panostamisessa jätehuoltoverkkoston palvelutasoon (Savo-Pielisen alueen kuntien jätepoliittinen ohjelma 2017). Kaikki ohjelmissa mainitut tavoitteet ovat toimia, joilla voidaan vaikuttaa ilmastonmuutoksen hillintään. Suurin osa mainituista tavoitteista on myös sellaisia, joihin voidaan vaikuttaa ekotukitoiminnan kautta.

1.1 Opinnäytetyön tavoite ja menetelmät

Opinnäytetyö tulee kuvaamaan koko ekotukitoiminnan aloittamisprosessin suunnittelusta toteutukseen eli aina rekisteröitymislomakkeesta käytännön ekotukitoimintaan asti. Suunnittelu pohjautuu vahvasti Siilinjärven kunnalta ja eri internetlähteistä saatuihin materiaaleihin sekä kunnan organisaation rakenteen perehtymiseen. Toteutusvaiheeseen sisältyy tiedotteiden, koulutuksen, ympäristökatselmuksien, tilannekartoitusten ja toimintasuunnitelmien toteutusta sekä esille tulleiden tavoitteiden eteenpäin viemistä.

1.2 Keskeiset käsitteet

Ekologisuus

Ekologisuudella tarkoitetaan toimintaa, joka kuluttaa mahdollisimman vähän energiaa ja resursseja.

Ekotukitoiminta

Toimintamalli, jolla edistetään työpaikkojen ympäristöasioita.

Ekotukihenkilö

Työyksikön työntekijä, joka edistää oman työpaikkansa ympäristöasioita. Ekotukihenkilö saa tehtävään koulutusta, joten hänellä ei tarvitse olla ennalta ympäristöosaamista.

Ekotukikoordinaattori

Ekotukitoiminnassa mukana olevan organisaation työntekijä, joka vastaa ekotukitoiminnan toteutumisesta koko organisaatiossa. Ekotukikoordinaattorilla on oman työnsä puolesta ennalta ympäristöalan osaamista.

Resurssiviisaus

Resursseja ovat luonnonvarat, raaka-aineet, energia, tuotteet, palvelut, tilat, aika ja osaaminen. Resurssiviisautta on käyttää olemassa olevia resursseja harkitusti sekä hyvinvointia ja kestävää kehitystä edistävällä tavalla.

Siilinjärven kunta

Opinnäytetyössä huomioidaan kunnan neljän eri palvelualueen henkilöstö ja heidän käytössä olevat kiinteistöt. Opinnäytetyössä ei huomioida kunnalta uusille hyvinvointialueelle siirtyvää henkilöstöä ja heidän käytössä olevia kiinteistöjä.

Tilannekartoitus

Ekotukitoiminnan tilannekartoituksessa tarkastellaan työpaikan toimintakulttuuria, liikkumistottumuksia, kestäväen kulutuksen huomioimista, jätteiden lajittelua ja kierrätystä sekä energian ja veden kulutusta.

Toimintasuunnitelma

Ekotukitoiminnan toimintasuunnitelmassa kirjataan tilannekartoituksessa esille tulleiden kehityskohteiden pohjalta tavoitteita. Tavoitteiden toteutus- ja seuranta-aika on tyypillisesti yksi vuosi.

Ympäristökatselmus

Ympäristökatselmuksessa perehdytään työyksikön toimintatapoihin kokonaisuutena, jossa tunnistetaan ympäristönäkökohdat. Ympäristökatselmuksia voidaan toteuttaa

esimerkiksi haastattelujen, työyksikön toimintoja havainnoiden sekä työyksikön toiminnan avainlukuja sekä kulutustietoja tarkkailemalla.

Ympäristövastuullisuus

Henkilön tai henkilöiden muodostaman yhteisön tapa toimia ympäristön kannalta järkevästi huomioiden oman pätevyyden ja toimintaympäristön tarjoamat mahdollisuudet.

2 EKOTUKITOIMINTA

Ekotukitoiminta on Helsingin kaupungin vuonna 2006 kehittämä toimintamalli, jolla edistetään työpaikkojen ympäristöasioita (Helsingin kaupunki: Ekotukitoiminta 2021). Ekotukitoiminnassa on mukana jo 34 kaupunkia, kuntayhtymää tai muuta organisaatiota (Ekotuki.fi: Verkostomme julkaisuaika tuntematon). Siilinjärvi on mukaan lähtiessään 35. ekotukitoiminnassa mukana oleva organisaatio. Ekotukitoiminnassa mukana oleva organisaatio saa itse määritellä kuinka laajasti se toteuttaa ekotukitoimintaa oman organisaation henkilöstön keskuudessa.

2.1 Toimintaperiaate ja tavoitteet

Toimintaperiaate

Ekotukitoimintaa ja sen kehittämistä koordinoi Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut. Jokaisessa mukana olevassa kunnassa on nimetty ekotukikoordinaattori, joka tekee yhteistyötä Helsingin kaupungin ympäristöpalveluiden ja muiden organisaatioiden ekotukikoordinaattoreiden kanssa. (Ekotukiesite julkaisuaika tuntematon.)

Jokaisen organisaation ekotukitoiminnan keskiössä ovat ekotukihenkilöt. Ekotukihenkilö voi olla kuka tahansa työpaikkansa työntekijä eli ekotukihenkilöllä ei tarvitse olla ennalta ympäristöosaamista vaan pelkkä aito kiinnostus ympäristöasioiden edistämisestä riittää. Työntekijä koulutetaan ekotukihenkilön tehtäviin peruskoulutuksessa. Peruskoulutuksen jälkeen on mahdollista osallistua teema-kohtaisiin jatkokoulutuksiin ja osallistua verkostoitumistapahtumiin muiden ekotukihenkilöiden ja ekotukikoordinaattorin kanssa. Saamansa koulutuksen avulla ekotukihenkilön on mahdollista opastaa ja kannustaa työkavereitaan ympäristövastuullisempaan toimintaan. Ekotukihenkilö tekee oman työpaikan tilannekartoituksen, jonka pohjalta tehdään työpaikalle toimintasuunnitelma. Toimintasuunnitelma luodaan tyypillisesti yhdeksi vuodeksi eteenpäin, jonka aikana ekotukihenkilö seuraa tavoitteiden toteutumista erilaisten mittareiden avulla. Ekotukihenkilö on vastuussa tavoitteiden etenemisen tiedottamisesta omalla työpaikallaan sekä ekotukikoordinaattorille. Toimintasuunnitelmakauden jälkeen tehdään uusi tilannekartoitus ja toimintasuunnitelma. Tilannekartoituksen sekä toimintasuunnitelman tekemiseen saa apua organisaation omilta asiantuntijoilta. (Ekotukiesite julkaisuaika tuntematon.)

Tavoitteet

Ekotukitoiminnan keskeinen tavoite on ilmastonmuutoksen hillintä, jonka ympärille kaikki pienemmät tavoitteet rakentuvat. Ekotukitoiminnan tarkoituksena on pienentää työpaikkojen ympäristökuormitusta ruohonjuuritasolla eli työntekijöiden arkisessa työnteossa. Tavoitteeseen pyritään kouluttamalla työpaikoille ekotukihenkilöitä, jotka lisäävät kaikkien työntekijöiden ympäristötietoisuutta. Ekotukitoiminnalla tähdätään resurssiviisaisiin ratkaisumalleihin työpaikoilla eli esimerkiksi energian säästöön, kestäviin hankintoihin tai jätteiden vähentämiseen ja oikeanlaiseen kierrättämiseen. Ekotukitoiminnalla on myös muita positiivisia oheisvaikutuksia, kuten mukana olevan organisaation imagon parantuminen ja rahan säästyminen resurssiviisaiden valintojen kautta. (Ekotukiesite julkaisuaika tuntematon.)

2.2 Agenda2030 viitekehyksenä

Maailmanlaajuista kestävän kehityksen työtä ohjaa YK:ssa vuonna 2015 sovittu kestävän kehityksen ohjelma eli Agenda2030. Ohjelma sisältää 17 tavoitetta, jotka kaikkien maailman maiden tulisi saavuttaa vuonna 2030 (kuva 1). Ensisijainen vastuu tavoitteiden toimeenpanosta on valtiolla, mutta tavoitteiden saavuttamiseen tarvitaan kuitenkin myös yksityissektorin, paikallishallinnon kuten kuntien sekä kansalaisten laajaa osallistumista. (Ulkoministeriö: Agenda2030 julkaisuaika tuntematon.)

KUVA 1. Agenda2030 tavoitteet (Suomen YK-liitto 2016)

Ekotukitoiminta on toimintamalli, jossa useita Agenda2030:n asettamia tavoitteita voidaan joltain osin toteuttaa tavallisten työntekijöiden keskuudessa. Ekotukitoiminta tukee seuraavia Agenda2030:n tavoitteita:

3. Terveysttä ja hyvinvointia

Tavoitteen tarkoituksena on muun muassa vähentää maailmanlaajuisten liikenneonnettomuuksista johtuvien kuolemien ja vammojen määrä (Ulkoministeriö: Agenda2030 julkaisuaika tuntematon). Ekotukitoiminnan avulla voidaan pyrkiä minimoimaan matkoja, mikä vähentää tapaturma-alttiutta.

4. Hyvä koulutus

Tavoitteen tarkoituksena on muun muassa varmistaa vuoteen 2030 mennessä, että kaikki oppijat saavat kestävän kehityksen edistämiseen tarvittavat tiedot ja taidot koulutuksen kautta (Ulkoministeriö: Agenda2030 julkaisuaika tuntematon). Ekotukitoiminnassa tarjotaan työntekijöille mahdollisuutta kouluttautua ja siten kasvattaa omaa ympäristöosaamistaan. Etenkin varhaiskasvatuksessa ja kouluissa työskentelevillä ekotukihenkilöillä on tämän koulutuksen avulla hyvä mahdollisuus antaa tietoja myös lapsille ja nuorille.

8. Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua

Tavoitteen tarkoituksena on muun muassa parantaa vuoteen 2030 saakka asteittain maailmanlaajuisia resurssitehokkuutta kulutuksessa ja tuotannossa sekä pyrkiä erottamaan talouskasvu ja ympäristön pilaantuminen toisistaan (Ulkoministeriö: Agenda2030 julkaisuaika tuntematon). Ekotukitoiminnan avulla voidaan lisätä resurssitehokkuutta kulutuksessa ja siten sen tuomien säästöjen avulla luomaan kestävämpää talouskasvua.

9. Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja

Tavoitteen tarkoituksen on muun muassa tehostaa resurssien käyttöä ja lisätä puhtaiden sekä ympäristöystävällisten teknologioiden käyttöönottoa (Ulkoministeriö: Agenda2030 julkaisuaika tuntematon). Ekotukitoiminnan avulla näihin asioihin voidaan kiinnittää huomiota ja pyrkiä esimerkiksi lisäämään ympäristöystävällisten teknologioiden käyttöä.

10. Eriarvoisuuden vähentäminen

Tavoitteen tarkoituksena on muun muassa edistää ihmisten sosiaalista osallistumista heidän asemastaan riippumatta (Ulkoministeriö: Agenda2030 julkaisuaika tuntematon). Ekotukitoiminnan avulla voidaan vähentää eriarvoisuutta, koska kaikilla organisaation työntekijöillä on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa oman työpaikkansa ympäristöasioihin riippumatta heidän asemastaan työyhteisössä.

11. Kestävät kaupungit ja yhteisöt

Tavoitteen tarkoituksena on muun muassa vähentää kaupunkien haitallisia ympäristövaikutuksia huomioimalla esimerkiksi ilmanlaatua tai jätehuoltoa (Ulkoministeriö: Agenda2030 julkaisuaika tuntematon). Ekotukitoiminnan tilannekartoituksissa kiinnitetään näihin asioihin huomiota, joten näitä tavoitteita voidaan edistää ekotukitoiminnan avulla.

12. Vastuullista kuluttamista

Tavoitteen tarkoituksena on muun muassa vähentää ruokahävikkiä ja jätteiden syntyä kierrätyksen ja uudelleenkäytön avulla (Ulkoministeriö: Agenda2030 julkaisuaika tuntematon). Ekotukitoiminnan tilannekartoituksissa kiinnitetään näihin asioihin huomiota, joten näitä tavoitteita voidaan edistää ekotukitoiminnan avulla.

13. Ilmastotekoja

Tavoitteen tarkoituksena on muun muassa lisätä ilmastonmuutokseen liittyvää koulutusta ja sitä kautta tietämystä (Ulkoministeriö: Agenda2030 julkaisuaika tuntematon). Ekotukitoiminnassa tarjotaan työntekijöille mahdollisuutta kouluttautua ja sitä kautta saada tietoa ilmastonmuutoksesta. Etenkin varhaiskasvatuksessa ja kouluissa työskentelevillä ekotukihenkilöillä on tämän koulutuksen avulla hyvä mahdollisuus antaa tietoja myös lapsille ja nuorille.

2.3 Ekotukitoiminta kehityshankkeiden ja ohjelmien tukena

Kunnan ekotukitoiminnan aloittamisella voidaan vaikuttaa useiden hankkeiden ja ohjelmien tavoitteiden toteuttamiseen käytännössä.

2.3.1 Savo-Pielisen alueen kuntien jätepoliittinen ohjelma vuoteen 2022

Savo-Pielisen alueen kuntien jätepoliittinen ohjelma koskee sen alueella olevaa 16:ta kuntaa, mukaan lukien Siilinjärveä, joka hyväksyi ohjelman maaliskuussa 2017. Jätepoliittinen ohjelma asettaa kunnalle tavoitteita jätehuollon kehittämiseksi. Jätepoliittisen ohjelman valmistelusta vastasi Savo-Pielisen jätelautakunta. (Savo-Pielisen alueen kuntien jätepoliittinen ohjelma 2017.)

Jätepoliittinen ohjelma on voimassa vuoteen 2022 tai niin kauan kunnes uusi jätepoliittinen ohjelma tulee voimaan. Ohjelmassa on neljä päätavoitetta: jätteiden synnyn ehkäisy, tuotteiden uudelleenkäyttö ja jätteen hyödyntäminen, ympäristövastuullisen toiminnan edistäminen sekä panostaminen jätehuoltoverkoston palvelutasoon. Jokaiselle tavoitteelle on määritelty erilaisia toimenpiteitä, joita eri toimijat toteuttavat. Eri toimijoita ovat jätelautakunta, kunnat, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset, kuntien rakennusvalvonta tai alueellinen jäteyhtiö eli Jätekuikko Oy. Savo-Pielisen jätelautakunta seuraa eri toimenpiteiden toteutusta. (Savo-Pielisen alueen kuntien jätepoliittinen ohjelma 2017.)

Tavoitetta tuotteiden uudelleenkäytön edistämisestä ja jätteiden tehokkaasta hyödyntämisestä on tarkennettu niin, että kuntien tulisi toimia esimerkillisesti jätteiden hyödyntämisessä ja uudelleenkäytössä: yhtenä konkreettisenä toimenpiteenä on ehdotettu, että Savo-Pielisen alueen kunnat ottaisivat käyttöön ekotukitoiminnan, ellei se ole jo näin tehnyt (Savo-Pielisen alueen kuntien jätepoliittinen ohjelma 2017). Savo-Pielisen alueen kuntien jätepoliittinen ohjelma siis velvoittaa Siilinjärven kuntaa ottamaan käyttöön ekotukitoiminnan.

2.3.2 KierRe-hanke sekä Siilinjärven kunnan resurssiviisauksohjelma

KierRe-hanke

KierRe-hanke eli Kiertotalouden ja resurssiviisauksen toteuttaminen Pohjois-Savossa -hanke oli lokakuussa 2016 aloitettu hanke, joka päättyi syyskuussa 2019. Hankkeeseen osallistuivat Navitas Kehitys Oy, ProAgria Pohjois-Savo ry, Varkaus, Iisalmi ja Kuopio sekä myöhemmin Siilinjärvi ja Joroinen. Hankkeen päätavoitteena oli saada resurssiviisauksohjelma osaksi kuntien päätöksentekoa sekä toiminnan ja talouden suunnittelua. Tähän pyrittiin asettamalla tavoitteita muun muassa energiatehokkuuden parantamiseen, uusien energiamuotojen käyttöönottoon, kierrätyksen tehostamiseen sekä vähähiilisten liikkumismuotojen ja biotalouden edistämiseen. (Navitas Yrityspalvelut 2019.) Hankkeen kautta Siilinjärven kuntaan laadittiin resurssiviisauksohjelma (Siilinjärvi: KierRe-hanke julkaisuaika tuntematon).

Siilinjärven kunnan resurssiviisauksohjelma

Siilinjärven kunnan resurssiviisauksohjelma hyväksyttiin vuonna 2020 (Siilinjärvi: ilmasto-ohjelma julkaisuaika tuntematon). Resurssiviisauksohjelma on laadittu vuosille 2020-2035. Resurssiviisauksohjelman tavoitteena on muuttaa energiantuotantoa ja –kulutusta, liikkumista ja yhdyskuntarakenteita, kulutusta ja materiaalivirtoja, ruoantuotantoa ja -kulutusta sekä juomaveden ja luonnonvesien kulutusta resurssiviisaammaksi. (Siilinjärven resurssiviisauksohjelma 2020.) Ekotukitoiminnan on todettu edistävän ympäristön kannalta fiksua toimintaa (Helsingin kaupunki: Ekotuki julkaisuaika tuntematon). Ekotukitoiminta on yksi toiminnanmuoto, jolla voidaan edistää kunnan resurssiviisauksohjelman toteutumista, esimerkiksi parantamalla energiatehokkuutta tai tehostamalla kierrätystä.

2.3.3 Siilinjärven kunnan jätehuollon kartoittaminen ja kierrätyksen tehostaminen -projekti

Savonia-ammattikorkeakoulun ympäristötekniikan opiskelijat ovat tehneet syksyn 2019 ja alkuvuoden 2020 välisenä aikana opintoihin liittyvän projektityön Siilinjärven kunnan jätehuollon kartoituk-

sesta ja kierrätyksen tehostamisesta. Projektityön loppuraportin (2020, 13) mukaan Siilinjärven kunnan kiinteistöillä on ollut osittain puutteita jäteastioiden määrässä, esimerkiksi osasta on puuttunut paperin-, muovin-, lasin- tai metallinkeräysastia, joita kuitenkin on toivottu kiinteistöille. Suoaron (2022) mukaan osalle kiinteistöjä on ehditty tehdä muutostöitä projektityön jälkeen. Ekotukihenkilöt voisivat kuitenkin tehostaa toimien toteutumista eri kiinteistöissä, kun koulutetut ekotukihenkilöt tarttuisivat asiaan tilannekatsauksen ja vuosittaisen toimenpidesuunnitelman avulla.

2.3.4 KESTO-hanke sekä Siilinjärven kunnan ilmasto-ohjelma

KESTO-hanke

KESTO-hanke eli Kestävän energiankäytön, materiaalitehokkuuden ja ilmaston seudullinen toimintasuunnitelma- hanke alkoi tammikuussa 2020 ja sen oli tarkoitus päättyä joulukuussa 2021. Pohjois-Savon liitto kuitenkin myönsi hankkeelle jatkoaikaa helmikuun 2022 loppuun saakka, jotta hanke saisi lisää aikaa ilmastoviestintään ja hanketuloksista tiedottamiseen. (KESTO-hanke: ajankohtaista 2022.) Hanketta hallinnoi pääosin Navitas Kehitys Oy ja osin Iisalmen kaupunki (KESTO-hanke julkaisuaika tuntematon). Hankkeen toteuttajana toimi Siilinjärven kunnan puolelta Navitas Kehitys Oy (Siilinjärvi: Ilmasto-ohjelmatyö KESTO-hankkeessa julkaisuaika tuntematon).

Hankkeen päätehtävänä oli laatia seudulliset ilmasto-ohjelmat ja kuntakohtaiset ilmaston toimintasuunnitelmat hankkeessa mukana olleille toimijoille ja kunnille, kuten Siilinjärvelle (KESTO-hanke julkaisuaika tuntematon). Lisäksi hankkeen tavoitteena oli muun muassa omalta osaltaan vastata Suomen tavoitteeseen olla hiilineutraali vuonna 2035 sekä tukea maakunnallisen ilmastotiekartan rakentamista (KESTO-hanke loppuraportti 2021, 6-7).

Siilinjärven kunnan ilmasto-ohjelma

Siilinjärven kunnanvaltuusto hyväksyi kunnan ilmasto-ohjelman kesäkuussa 2021. Ilmasto-ohjelma osaltaan tukee vuonna 2020 tehtyä resurssiviisausohjelmaa. (Siilinjärvi: ilmasto-ohjelma julkaisuaika tuntematon.) Ilmasto-ohjelman toiminta-aika on vuoteen 2035 asti. Ilmasto-ohjelmassa painotetaan, että kunta haluaa osallistua ilmastotyöhön niiltä osin, jolta se voi siihen itse vaikuttaa ja vaikutusten toteutumista pystytään seuraamaan. Ilmasto-ohjelmassa linjataan, että kunnan ilmastotyön tavoitteilla on viisi painopistettä:

1. Ympäristöystävällinen liikkuminen: liikkumisen päästöjen vähentäminen, joukkoliikenne toimivaa ja päästötöntä sekä etätyön lisääminen
2. Kestävä energiantuotanto ja -kulutus: energian kulutuksen vähentäminen, tuotannon päästöjen vähentäminen, kiinteistöjen energiatehokkuus sekä tilojen järkevä käyttö
3. Kiertotalous ja materiaalitehokkuus: uudet innovaatiot sekä purkumateriaalien ja maamassojen hyödyntäminen
4. Elinvoimainen maatalous: vähäpäästöisempi maatalous, resurssiviisaus, biomassojen hyödyntäminen biokaasutuotannossa sekä lähiruoan tuotanto
5. Metsät: hiilinielut, metsien kestävä käyttö sekä hyvinvoinnin lähde

Ilmasto-ohjelmassa todetaan, että ilmastotyön tavoitteiden saavuttamiseksi sekä toimintaa tukemaan perustetaan ekotukihenkilöverkosto. (Siilinjärven ilmasto-ohjelma 2021.) Ilmasto-ohjelma antaa siis veloitteen ekotukitoiminnan aloittamiselle Siilinjärven kunnassa.

2.3.5 Hiilineutraali Pohjois-Savo- hanke

Hiilineutraali Pohjois-Savo- hanke on Pohjois-Savon ELY-keskuksen koordinoima hanke, joka edistää koko Suomen kattavaa hiilineutraalisuustavoitetta vuodelle 2035. Hanke tukee keväällä 2021 valmistunutta Pohjois-Savon ilmastotiekartan toteutus- ja seurantatyötä sekä edistää Pohjois-Savon ilmastotyötä eri toimijoiden välillä. Hankkeen keskeisempiä tavoitteita on edistää ilmastomuutokseen sopeutumista, kiertotaloutta sekä ilmasto- ja kiertotalousviestintää Pohjois-Savossa. Hanke käynnistettiin syksyllä 2021 ja on määrä jatkua kesään 2023. (ELY-keskus Pohjois-Savo: Projektit ja hankkeet 2021.) Ekotukitoiminnan kautta voidaan toteuttaa myös Hiilineutraali Pohjois-Savo-hankkeen tavoitteita, kuten kiertotalouden sekä ilmasto- ja kiertotalousviestinnän lisäämistä. Näin ollen ekotukitoiminnan aloituksella kunnassa on laaja-alaisempiakin hyötyvaikutuksia koko Pohjois-Savon alueella.

3 EKOTUKITOIMINNAN KÄYNNISTÄMINEN SIILINJÄRVEN KUNNASSA

Ekotukitoiminta käynnistettiin Siilinjärven kunnassa marraskuussa 2021, jolloin lähetettiin Siilinjärven kunnan ympäristönsuojelun toimesta sähköpostitse tiedustelu Helsingin kaupungin ympäristöpalveluille, miten toimintaan pääsee mukaan (Suoaro 2021). Ekotukitoimintaan päästiin osallistumaan rekisteröitymislomakkeen avulla (Henkilö A 2021), joka täytettiin joulukuussa 2021 yhdessä opinnäytetyön tekijän, kunnan ympäristönsuojelutarkastajan ja ympäristönsuojelupäällikön kanssa. Lomakkeelle annettiin lyhyt selvitys, miksi toimintaan haluttiin mukaan. Rekisteröitymisen jälkeen sovittiin aloituspalaveri Helsingin kaupungin ympäristöpalveluiden kanssa.

3.1 Ekotukitoiminnan aloituspalaveri Helsingin kaupungin ympäristöpalveluiden kanssa

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut sekä Siilinjärven kunnan ympäristönsuojelu järjestivät ekotukitoiminnan aloituspalaverin tammikuussa 2022. Aloituspalaverissa keskusteltiin alustavasti ekotukihenkilöiden kouluttamiseen liittyvistä asioista ja asian julkistamisesta. Lisäksi saatiin tunnukset ekotuki.fi-sivujen extranettiin ja päästiin liittymään ekotukikoordinaattoreiden yhteiselle Teams-alustalle. Aloituspalaverin avulla saatiin hahmoteltua suunnitelma kevään aikana toteutettavasta ekotukitoiminnan aloituksesta (kuva 2).

Ekotukitoiminta aikataulu	2021						2022						Huomioita
	joulu	tammikuu	helmikuu	maaliskuu	huhti	touko	joulu	tammikuu	helmikuu	maaliskuu	huhti	touko	
Valmistelu ekotukitoimintaan													
Rekisteröityminen	x												
Aloituspalaveri		x											
Ekotukikoordinaattorin valinta	x												
Tunnukset ekotukiyhteisöön		x											
Ekotukihenkilöiden mukaan saaminen ja kouluttautuminen													
Oman koulutustilaisuuden suunnitteleminen		x	x	x	x								asiantuntijaluennot?
Ekotukihenkilöiden etsiminen ja nimeäminen			x	x	x								Kanavat: Intranet, sähköposti, rehtorit, pk-johtajat
Ekotukihenkilöiden koulutustilaisuus					x								
Konkreettinen ekotukitoimintatyö													
Tilannekartointi					x	x							yhdessä ekotukihenkilöiden kanssa, ympäristökatselmus
Toimintasuunnitelma					x	x							yhdessä ekotukihenkilöiden kanssa
Ekotukiverkoston ylläpito			x	x	x	x					x		Teams, yms.
Koordinaattoreiden verkostotapaaminen (1 krt/v.)					x								

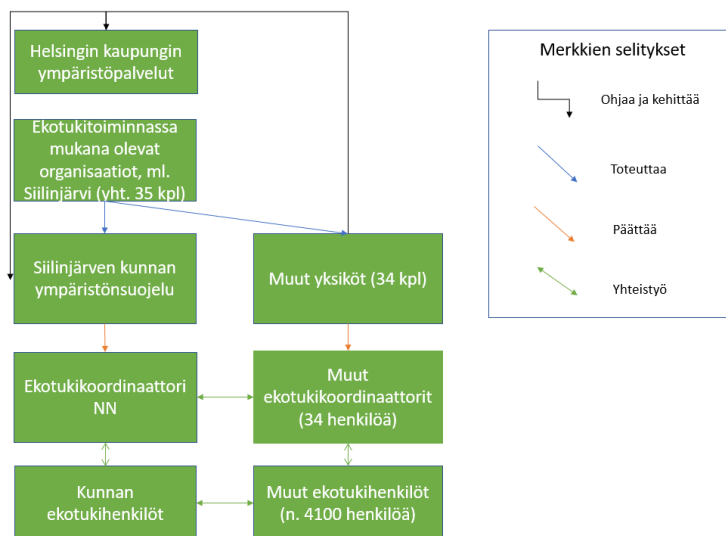
KUVA 2. Ekotukitoiminnan toteutuksen aikataulukkaavio.

3.2 Ekotukitoiminnan rakenne

Ekotukitoiminnassa mukana olevasta organisaatiosta määritetään yksikkö, joka vastaa organisaation ekotukitoiminnan toteutuksesta. Siilinjärven kunnassa yksiköksi on määritetty kunnan ympäristönsuojelu. Yksiköstä päätetään ekotukikoordinaattori, joka pääasiallisesti vastaa ekotukitoiminnan toteutuksesta koko omassa organisaatiossaan. Siilinjärven kunnan ekotukikoordinaattoriksi valittiin kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Ekotukikoordinaattori tekee yhteistyötä toisten mukana olevien organisaatioiden ekotukikoordinaattoreiden kanssa, esimerkiksi vuosittaisen verkostotapaamisen yhteydessä. Verkostotapaamisessa keskustellaan ajankohtaisista ekotukiasioista ja toiminnan kehitystarpeista. Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut vastaavat valtakunnallisesta ekotukitoiminnan ohjauksesta ja kehityksestä.

Ekotukikoordinaattorit tekevät yhteistyötä oman organisaationsa ekotukihenkilöiden kanssa muun muassa tilannekartoitusten ja toimintasuunnitelmien yhteydessä. Ekotukihenkilöt voivat tehdä yhteistyötä myös muiden organisaatioiden ekotukihenkilöiden kanssa, esimerkiksi osallistumalla yhteiseen koulutustilaisuuteen. (Kuva 3.)

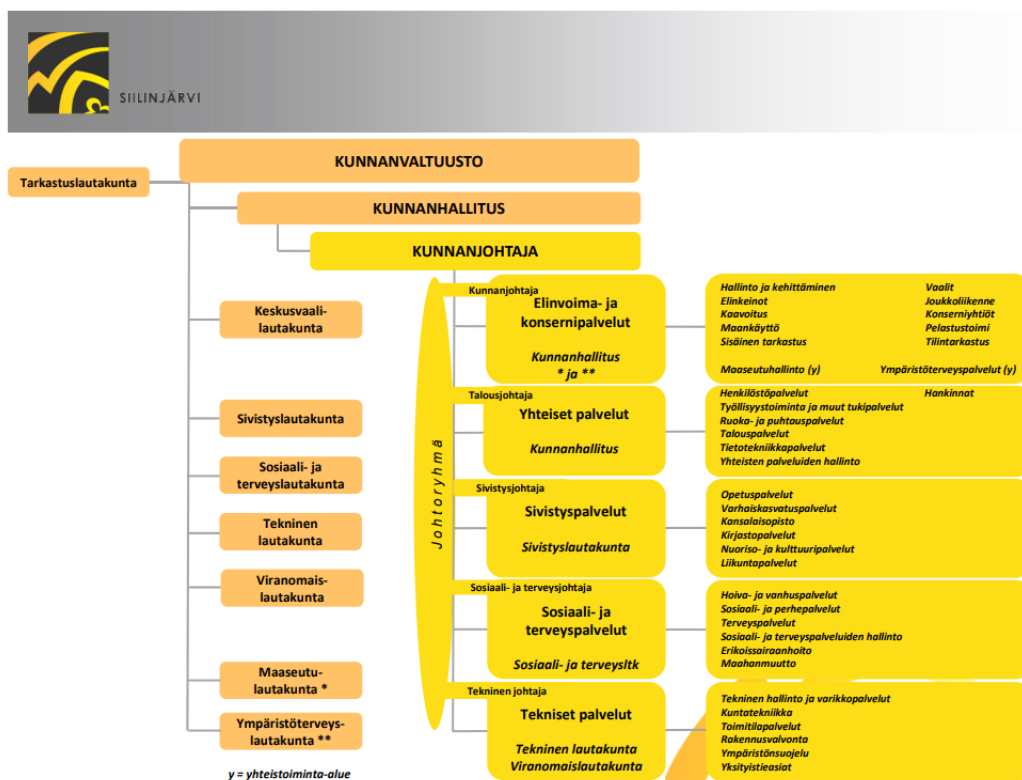

KUVA 3. Ekotukitoiminnan rakenne.

4 EKOTUKITOIMINNAN ALOITUKSEN SUUNNITTELU

4.1 Siilinjärven kunnan organisaatio

Siilinjärven kunnan päätöksenteko tapahtuu kunnanvaltuustossa, kunnanhallituksessa sekä lautakunnissa. Henkilöstöorganisaatio muodostuu viidestä eri palvelualueesta (kuva 4). Ekotukitoiminta on rajattu koskemaan neljää eri palvelualueetta: elinvoima- ja konsernipalvelut, yhteiset palvelut, sivistyspalvelut ja tekniset palvelut.

KUVA 4. Siilinjärven kunnan organisaatiokaavio (Siilinjärvi: kunnan organisaatio 2021).

Kunnanvaltuusto, kunnanhallitus ja lautakunnat

Siilinjärven kunnan ylintä päätösvaltaa pitää kuntavaaleilla valittu 43-henkinen kunnanvaltuusto, jonka toimikausi on neljä vuotta (Siilinjärvi: kunnanvaltuusto 2021). Kunnanvaltuusto on päättänyt jäsenistään kahdeksan varsinaista jäsentä kunnanhallitukseen, jonka esittelijänä toimii kunnanjohtaja (Siilinjärvi: kunnanhallitus 2021). Kunnanvaltuusto valitsee eri lautakuntiin jäsenet, joiden toiminta-aika on myös neljä vuotta (Siilinjärvi: lautakunnat 2021). Kunnanvaltuuston asettama tarkastuslautakunta tarkastelee ja arvioi hallintoa sekä taloutta (Siilinjärvi: tarkastuslautakunta 2021). Tämän takia tarkastuslautakunnalla on kunnan organisaatiossa merkittävä rooli ja se on asetettu kaaviossa kaikkien muiden toimijoiden yläpuolelle. Kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen ja lautakunnan jäsenet eivät kuitenkaan ole kunnan henkilökuntaa, joten ekotukitoiminta ei tule koskemaan heitä.

Kunnan palvelualueet

Kunnan tarjoamat palvelut on jaettu viiteen eri palvelualueeseen: elinvoima- ja konsernipalvelut, yhteiset palvelut, sivistyspalvelut, sosiaali- ja terveystyöpalvelut sekä tekniset palvelut (kuva 4). Eri palvelualueilla työskenteli vuonna 2020 yhteensä 1464 henkilöä (Siilinjärven kunta henkilöstökertomus 2020). Jokaisella palvelualueella on oma palvelualuejohtaja: kunnanjohtaja, talousjohtaja, sivistysjohtaja, sosiaali- ja terveystyöjohtaja ja tekninen johtaja, jotka muodostavat johtoryhmän yhdessä henkilöstöjohtajan, hallintoasiantuntijan ja henkilöstöjärjestöjen keskuudestaan valitsema edustajan kanssa (Siilinjärvi: hallinto ja organisaatio 2021). Jokaiselle palvelualueelle on vielä määritelty tarkemmin niiden tehtäväalueet (kuva 4).

Sosiaali- ja terveystyöpalvelut sekä pelastustoimi siirtyvät kunnalta uuden hyvinvointialueen tehtäväksi vuodesta 2023 lähtien, joten Siilinjärven kunta ei aloita ekotukitoimintaa näissä työyksiköissä. Muutosajankohta on niin lähellä ekotukitoiminnan aloitusta, joten se ei ole käytettävissä olevien resurssien kannalta järkevää. Etenkin sosiaali- ja terveystyöpalveluiden poisjättäminen on merkittävää, koska kunnan viimeisimmän henkilöstökertomuksen mukaan se työllistää kunnassa noin 514 henkilöä eli 35 % kunnan työntekijöistä. Sosiaali- ja terveystyöpalveluiden palvelualueen poisjättämisen jälkeen ekotukitoiminta tulee koskettamaan neljää eri palvelualueetta ja niiden noin 950:ää työntekijää.

4.2 Ekotukihenkilöiden lukumäärän optimointi

Ekotukihenkilöiden määrä kunnassa on itse mukaan lähtevän organisaation määritettävissä: ei ole olemassa valmista ohjeistusta siitä, että miten paljon ekotukihenkilöitä tulisi olla ja millä tavalla heidät valitaan. Ekotukihenkilöiden määrään vaikuttaa tietysti henkilöstön kiinnostus lähteä mukaan toimintaan, mutta toimintaa tulee myös pyrkiä tuomaan näkyväksi, jotta se herättäisi kiinnostusta.

4.2.1 Eri palvelualueiden henkilömäärät

Ekotukitoiminnan on tarkoitus koskea kaikkia kunnan n. 950:tä työntekijää, jotka työskentelevät neljällä eri palvelualueella. Siilinjärven kunnan viimeisimmän henkilöstökertomuksen mukaan kunnalla on eniten henkilöstöä sivistystyöpalveluissa (680 hlö), 2. eniten yhteisissä palveluissa (142 hlö), 3. elinvoima- ja konsernipalveluissa (70 hlö) ja 4. eniten teknisissä palveluissa (58 hlö) (Kuvat 5 ja 6).

KUVA 5. Siilinjärven kunnan henkilöstömäärän jakautuminen eri palvelualueilla

Siilinjärven kunnan henkilöstö 2020

KUVA 6. Siilinjärven kunnan henkilöstömäärän jakautuminen prosentuaalisesti eri palvelu-alueilla

4.2.2 Sivistyspalvelut

Yli 70 % kunnan henkilöstöstä työskentelee sivistyspalveluissa, joten myös ekotukihenkilöitä tulee olemaan kaikista eniten tässä palvelualueessa. Sivistyspalveluihin kuuluvat opetus-, varhaiskasvatus-, kirjasto-, liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalvelut sekä Siilinjärven kansalaisopisto. Ekotukihenkilöiden määrän arvioimiseksi selvitettiin opetus- ja varhaiskasvatusyksiköiden määrää kunnan verkkosivuilta (Siilinjärven kunta: Kasvatus ja opetus). Lisäksi selvitettiin kunkin yksikön johtaja/rehtori, johon oltaisiin yhteydessä silloin, kun ekotukihenkilöitä aletaan etsimään. (taulukot 1-4.)

TAULUKKO 1. Siilinjärven päiväkodit ja esikoulut

Päiväkodit, esikoulut	Pk/esikoulu	Yksikön esimies
Haaparinteen pk	1-5 v. /esikoulu	x.x
Kasurilan esikoulu	esikoulu	x.x
Kehvon pk	3-5 v./esikoulu	x.x
Kuuslahden pk	3-5 v./esikoulu	x.x
Leppäkaarten pk	1-5 v. /esikoulu	x.x
Päiväkoti Pikkusiili	1-5 v.	x.x
Päiväkoti Pilvilinna	1-5 v. /esikoulu	x.x
Pöljän pk	3-5 v./esikoulu	x.x
Toivalan pk	1-5 v./esikoulu	x.x
Vuorelan pk	1-5 v./esikoulu	x.x
Vuorelan avoin pk	x	x.x

* pk = päiväkotit

TAULUKKO 2. Siilinjärven alakoulut (1-6 lk.)

Alakoulut (1-6 lk.)	Oppilaita	Rehtori
Hamulan koulu	340	x.x
Kasurilan koulu	170	x.x
Kehvon koulu	70	x.x
Kuuslahden koulu	50	x.x
Pöljän koulu	140	x.x
Siilinlahden koulu	560	x.x
Toivalan koulu	300	x.x
Vuorelan koulu	270	x.x

TAULUKKO 3. Siilinjärven yläkoulut (7-9 lk.)

Yläkoulut (7-9 lk.)	Oppilaita	Rehtori
Ahmon koulu	550	x.x
Suininlahden koulu	350	x.x

TAULUKKO 4. Siilinjärven lukio

Lukio	Oppilaita	Rehtori
Siilinjärven lukio	300	x.x

Lähtöoletuksena oli, että kaikissa varhaiskasvatuspaikoissa ja yli 100 oppilaan kouluissa olisi yksi oma ekotukihenkilö. Pienemmissä kouluissa voisi olla yksi yhteinen ekotukihenkilö varhaiskasvatuksen kanssa: he kuitenkin toimivat jo lähellä toisiaan, joten mahdolliset ekotukitoimet olisivat myös joiltain osin yhdessä toteutettavia. Vastaavasti, jos yksikössä on vain esikoulutoimintaa niin se voisi toimia yhdessä koulun kanssa. Siilinjärven kansalaisopistolla voisi lähtökohtaisesti olla yksi ekotukihenkilö. (taulukko 5.)

TAULUKKO 5. Suunnitelma opetus- ja varhaiskasvatuspalveluiden sekä kansalaisopiston ekotukihenkilöiden määrästä.

Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut, kansalaisopisto	Ekotukihenkilöt
Haaparinteen pk	1
Kasurilan esikoulu + koulu	1
Kehvon pk + koulu	1
Kuuslahden pk + koulu	1
Leppäkaarten pk	1
Päiväkoti Pikkusiili	1
Päiväkoti Pilvilinna	1
Pöljän pk	1
Toivalan pk	1
Vuorelan pk + avoin pk	1
Hamulan koulu	1
Pöljän koulu	1
Siilinlahden koulu	1
Toivalan koulu	1
Vuorelan koulu	1
Ahmon koulu	1
Suininlahden koulu	1
Siilinjärven lukio	1
Kansalaisopisto	1
yht.	19

Kirjasto-, nuoriso-, kulttuuri- ja liikuntapalveluilla voisi kullakin olla yksi ekotukihenkilö (taulukko 6).

TAULUKKO 6. Suunnitelma kirjasto-, liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalveluiden ekotukihenkilöiden määrästä.

Kirjasto-, liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalvelut	Ekotukihenkilöt
Kirjastot	1
Nuorisopalvelut	1
Kulttuuripalvelut	1
Liikuntapalvelut	1
yht.	4

4.2.3 Yhteiset palvelut

Kunnan yhteisten palveluiden palvelualueeseen kuuluvat henkilöstöpalvelut, työllisyystoiminta ja muut tukipalvelut, ruoka- ja puhtauspalvelut, talouspalvelut, yhteisten palveluiden hallinto ja hankinnat. Palveluihin on myös aiemmin kuulunut tietotekniikkapalvelut, mutta niiden ulkoistuksen jälkeen ne eivät enää kuulu palvelualueeseen.

Ruoka- ja puhtauspalvelut liittyvät keskeisesti kunnan kaikkien työyksiköiden toimintaan, joten sinne olisi hyvä saada yksi ekotukihenkilö, joka voisi viedä kaikkien työyksiköiden ekotukiasioita oman palvelualueensa sisällä eteenpäin. Palvelualueen sisällä voisi kuitenkin olla toinenkin ekotukihenkilö johonkin toiseen yksikköön, jotta toiminta olisi kattavampaa. Yhteisten palveluiden palvelualueelta lähdettiin tavoittelemaan 1-2 ekotukihenkilöä koko palvelualueen sisälle.

4.2.4 Elinvoima- ja konsernipalvelut

Elinvoima- ja konsernipalveluihin kuuluvat hallinto ja kehittäminen, elinkeinot, kaavoitus, maankäyttö, sisäinen tarkastus, vaalit, joukkoliikenne, konserniyhtiöt sekä tilintarkastus. Palveluihin kuuluu vielä toistaiseksi myös pelastustoimi, mutta se siirtyy vuonna 2023 uusille hyvinvointialueille, joten ekotukitoiminta ei tule koskettamaan tätä työyksikköä. Tämä muutos pienentää elinvoima- ja konsernipalveluiden henkilöstömäärää hieman, mutta ei ole kovin merkittävä muutos henkilöstömitakaavassa. Palvelualueen henkilöstöä työskentelee kahdessa eri toimipisteessä, mikä tekee ekotukitoiminnan jalkauttamisesta työyksikköihin osittain haasteellista. Ekotukihenkilöiden määräksi lähdettiin tavoittelemaan 1-2 ekotukihenkilöä koko palvelualueen sisälle.

4.2.5 Tekniset palvelut

Kunnan teknisten palveluiden parissa työskentelee vähiten kunnan henkilöstöä. Teknisiin palveluihin kuuluvat kuntatekniikka, toimitilapalvelut, rakennusvalvonta, yksityistieasiat, ympäristönsuojelu sekä tekninen hallinto ja varikkopalvelut. Ekotukitoiminnan toteuttaminen kunnassa kuuluu ympäristönsuojelun työyksikölle, jossa työskentelee vakituisesti vain neljä henkilöä, joten omaa ekotukihenkilöä tähän työyksikköön ei tarvita. Teknisen palvelualueen ekotukitoiminnan haasteena on se, että rakennusvalvonta sijaitsee eri toimipisteessä kuin kaikki muut yksiköt ja lisäksi rakennusvalvonnan puolella on vain muutamia työntekijöitä, joten sinne oman ekotukihenkilön saaminen voi olla haastavaa. Ekotukihenkilöiden määräksi lähdettiin kuitenkin tavoittelemaan 1-2 ekotukihenkilöä koko palvelualueen sisälle.

4.2.6 Optimoitu ekotukihenkilöiden lukumäärä

Kunnan organisaation tarkastelun perusteella Siilinjärven kunnan ekotukihenkilöiden määräksi arvioitiin alustavasti 26-29 henkilöä. Määrä on perusteltavissa myös sillä, että esimerkiksi Haminassa, jossa on noin 20 500 asukasta, on olemassa 30 ekotukihenkilöä (Ekotukitoiminnan vuosikysely 2020; Haminan kaupunki 2021). Vastaavasti Siilinjärven kunnassa on noin 21 000 asukasta, joten Haminan kaupungin ja Siilinjärven kunnan organisaatioiden koko on suunnilleen samaa luokkaa. Tämän perusteella Siilinjärven kunnan ekotukihenkilöiden määrä voisi olla samankaltainen. Toisaalta tulee huomioida, että toiminnan vasta alkaessa voi olla vaikea saada ekotukihenkilöitä mukaan niin paljon

kuin jossain on niitä lähtenyt mukaan vuosien aikana. Siilinjärven kunnan johtoryhmän kokouksessa ekotukihenkilöiden määrän minitavoitteeksi asetettiin viisi henkilöä.

Suuremmissa kaupungeissa, kuten Kuopiossa, jossa on noin 121 500 asukasta, on 70 ekotukihenkilöä (Ekotukitoiminnan vuosikysely 2020; Kuopion kaupunki 2022). Siilinjärven kunta on asukasluvultaan ja täten henkilöstömäärältään niin paljon pienempi kuin Kuopion kaupunki, ettei vastaavan ekotukihenkilöiden määrän käyttöönotto Siilinjärvässä ole perusteltua.

5 EKOTUKITOIMINNAN TOTEUTUS

Ekotukitoiminnan toteutusvaiheeksi katsotaan toiminnan aloituksen käsittely kunnassa sekä ekotukihenkilöiden nimeäminen, kouluttaminen ja muu ekotukitoimintatyö kunnassa.

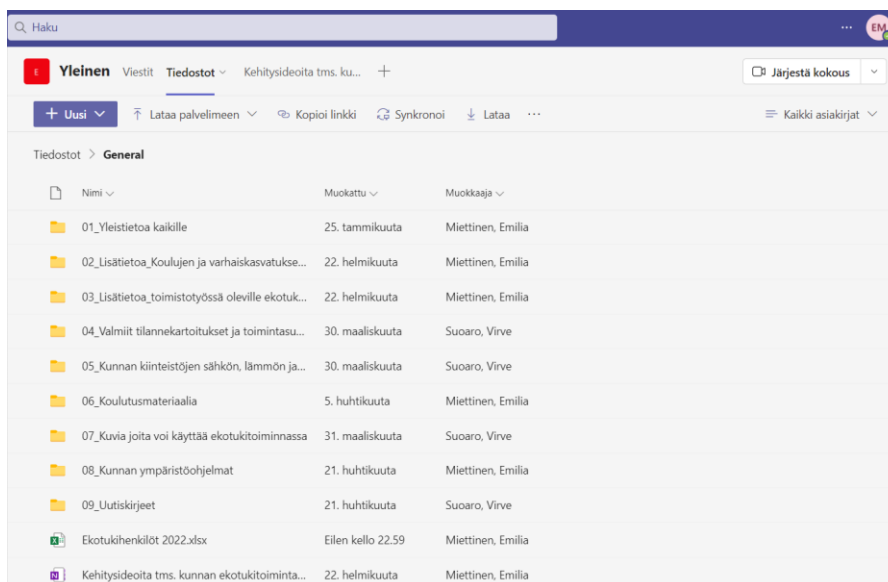
5.1 Ekotukitoiminnan päätöksentekoprosessi kunnassa

Siilinjärven kunnan johtoryhmä hyväksyi ekotukitoiminnan käynnistämisen kunnassa 22.2.2022, jonka jälkeen toiminnan käynnistämistä päästiin toteuttamaan kunnan sisäisen tiedotuksen kautta. Ekotukitoiminta vietiin viranomaislautakunnan käsittelyyn 15.3.2022, jossa opinnäytetyön tekijä esitteli lautakunnalle ekotukitoimintaa. Lautakunnan kokouksessa kuultiin ympäristönsuojelupäällikön päätösehdotus, jonka mukaan viranomaislautakunta esittää kunnanhallitukselle, että ekotukitoiminta käynnistetään Siilinjärven kunnassa ympäristönsuojelutulosalueen koordinoimana ja Siilinjärven kunta liittyy mukaan Helsingin kaupungin ympäristöpalvelujen koordinoimaan valtakunnalliseen ekotukiverkostoon. Päätös hyväksyttiin lautakunnan käsittelyssä. Kunnanhallitus käsitteli viranomaislautakunnan esityksen kunnan ekotukitoiminnan käynnistämisestä 11.4.2022 pidetyssä kokouksessa, jossa hyväksyttiin esitys toiminnan aloituksesta.

Kunnanhallituksen päätöksen jälkeen pystyttiin aloittamaan ulkoinen tiedotus asiasta. Kunnan verkkosivujen ”Ympäristö ja luonto”-osion alle tehtiin ekotukitoiminnasta kertova osuus (liite 1). Tieto kunnan ekotukitoiminnasta julkistettiin myös ekotuki.fi- verkkosivuille. Lisäksi asiasta tehtiin mediatiedote, jota voitiin jakaa kunnan verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa (liite 2).

5.2 Ekotukihenkilöiden mukaan saaminen

Organisaation rakenteen tutkimisen sekä ekotukihenkilöiden lukumäärän optimoinnin jälkeen aloitettiin ekotukihenkilöiden etsintä. Tähän tarkoitukseen luotiin Siilinjärven kunnan Teams-alustalle avoin tiimi ”Ekotukihenkilö”, jonne keskitettiin ekotukitoiminnasta kiinnostuneille työntekijöille informaatiota ekotukitoiminnasta ja erityisesti ekotukihenkilönä olemisesta (kuva 7). Teams-kanavalle kerättiin materiaalia ekotuki.fi- verkkosivuilta: yleinen opas ekotukitoiminnasta, vuoden 2022 teemakalenteri ekotukihenkilöille ja video-opasteita ekotukitoiminnasta. Teams-kanavalle tehtiin yleinen tiedote ekotukitoiminnasta Siilinjärven kunnassa (liite 3). Lisäksi ekotukihenkilöille, jotka työskentelevät varhaiskasvatuksessa, koulussa tai toimistotyössä tehtiin omat tarkentavat tiedotteet (liitteet 4-6). Teams-kanavalle laitettiin vierailukäyntien aikana täytettävät tilannekartoitus- ja toimintasuunnitelmalomakkeet ekotukihenkilöille tutustuttaviksi. Näiden lisäksi Teams-kanavalle haluttiin tuoda mahdollisuus jakaa omia kehitysideoita ekotukitoimintaan liittyen, joten kanavaan tehtiin tätä varten OneNote-pohjainen kirjoittelualusta. Tätä alustaa ei kuitenkaan käytetty ekotukihenkilöiden kesken kovinkaan aktiivisesti. Myöhemmin Teams-kanavalle tehtiin myös omat kansiot mukana olevien työyksiköiden sähkön-, lämmön- ja vedenkulutuksesta, valmiista tilannekartoitus- ja toimintasuunnitelmalomakkeista, koulutusmateriaaleista, hyödynnettävissä olevista kuvamateriaaleista ja kunnan ympäristöohjelmista.

KUVA 7. Yleisnäkyä Ekotukihenkilö- kanavan tiedostoista Teamsissä.

Kun Teamsissä oli ekotukitoiminnasta kiinnostuneille työntekijöille tehtynä yleinen tiimi, oli tärkeää myös saada asiasta kiinnostuneet työntekijät liittymään tiimiin. Kunnan ekotukitoiminnan tiedotetta (liite 3) lähdettiin jakamaan koko kunnan organisaatiolle kunnan intranetissä (liite 7). Tiedotetta jaettiin myös sähköpostitse päiväkotien johtajille, koulujen rehtoreille ja eri palvelualueiden johtajille, joita pyydettiin viemään asiaa eteenpäin omassa työyksikössään/ -köössään. Työntekijöille annettiin kolme viikkoa aikaa ilmoittautua mukaan.

Ekotukitoimintaan liittyen tuli sähköpostitse noin kymmenisen yhteydenottoa, joissa esitettiin kysymyksiä ekotukitoimintaan liittyen. Näistä koostettiin UKK-osio ("Usein kysytyt kysymykset"), joka jaettiin Teams-kanavalle kaikille ekotukitoiminnasta kiinnostuneille (liite 8).

5.3 Siilinjärven kunnan ekotukihenkilöt

Ekotukihenkilöitä ilmoittautui määräaikaan mennessä 15 henkilöä (kuva 8).

Työyksikkö	Optimoitu ekotukihenkilöiden määrä	Toteutunut ekotukihenkilöiden määrä
Päiväkodit ja/tai esikoulut	10	8
Alakoulut	5	2
Yläkoulut	2	1
Lukio	1	0
Kansalaisopisto	1	0
Kirjastopalvelut	1	1
Nuoriso- ja kulttuuripalvelut	2	1
Liikuntapalvelut	1	0
Ruoka- ja puhtaushpalvelut	1	1
Muut yhteiset palvelut	1	0
Elinvoima- ja konsernipalvelut	1-2	0
Tekniset palvelut	1-2	1
yht.	26-29	15

KUVA 8. Kunnan ekotukihenkilöiden optimoitu ja toteutunut määrä.

Ekotukitoimintaa oli suunniteltu toteutettavaksi n. 33:ssä eri työyksikössä. Mukana olevat ekotukihenkilöt vaikuttavat kunnan 21:ssä eri työyksikössä. (Kuva 9.)

Työyksikkö	Työyksiköiden määrä	Mukana olevat työyksiköt
Päiväkodit ja/tai esikoulut	10	9
Alakoulut	8	4
Yläkoulut	2	1
Lukio	1	0
Kansalaisopisto	1	0
Kirjastopalvelut	2	2
Nuoriso- ja kulttuuripalvelut	3	3
Liikuntapalvelut		0
Ruoka- ja puhtauspalvelut	1	1
Muut yhteiset palvelut	1	0
Elinvoima- ja konsernipalvelut	2	0
Tekniset palvelut	2	1
yht.	33	21

KUVA 9. Ekotukitoiminnassa mukana olevien työyksiköiden määrä.

Ekotukitoimintaan lähti kaikista eniten mukaan päiväkoteja ja/tai esikouluja, joista vain yksi yksikkö jäi pois. Varhaiskasvatuksen kiinnostus ekotukitoimintaan on perusteltavissa sillä, että ympäristökasvatus on jo huomioitu osana päiväkotien varhaiskasvatussuunnitelmaa, minkä takia ympäristökasvatus koettiin jo tärkeäksi. Kirjastopalveluissa, ruoka- ja puhtauspalveluissa sekä teknisellä palvelualueella saavutettiin tavoitteellinen määrä ekotukihenkilöitä eli alkuun jokaisella palvelualueella tai toimialueella on yksi yhteinen ekotukihenkilö ja toiminnan laajentuessa uusien ekotukihenkilöiden hakukkuutta ja tarpeellisuutta voidaan kartoittaa. Nuoriso- ja kulttuuripalveluissa alustavasti ajateltiin kumpaankin toimialueeseen omaa ekotukihenkilöä mutta palveluihin valittiin yksi yhteinen ekotukihenkilö, koska heillä oli jo ennestään paljon keskinäistä yhteistyötä ja pieni henkilöstömäärä.

Ala- ja yläkoulujen osalta toimintaan oli kiinnostusta, mutta puolet yksiköistä jäivät osallistumatta. Poisjääneiden vastauksissa korostui erityisesti koronapandemian tuoma kuormitus kouluille, jonka seurauksena nähtiin, ettei ylimääräisiä resursseja toimintaan ollut, vaikka suurin osa ilmoittikin kokevansa toiminnan tärkeäksi. Muissa poisjääneissä työyksiköissä tai palvelualueissa kerrottiin useimmiten poisjäämisen syyksi, että vapaaehtoista ekotukihenkilöä ei löytynyt. Syyinä tähän saattoi esimerkiksi olla, että työyksikössä on aiemmin ollut tyytymättömyyttä jätehuollon palveluiden laajuuteen, jonka perusteella oltiin epäileväisiä uuden toimintamallin vaikuttavuudesta.

5.4 Vierailukäynnit ekotukihenkilöiden työyksiköissä

Opinnäytetyön aikana tehtiin kymmenen ekotukihenkilöiden työyksiköiden vierailukäyntiä, joihin osallistui kunkin työyksikön ekotukihenkilö ja opinnäytetyön tekijä. Joihinkin käynteihin osallistui myös kunnan ekotukikoordinaattori. Käyntien alussa ekotukihenkilöille tehtiin lyhyt haastattelu ennalta luodun aloituskeskustelulomakkeen pohjalta (liite 9). Koska mukana oli toimintoiltaan hyvinkin erilaisia työyksiköitä, ennalta tehtyä aloituskeskustelulomaketta muokattiin hieman jokaiseen työyksikköön sopivaksi. Lomakkeen pääsisältö pysyi kuitenkin jokaisella käynnillä samana.

Aloituskustelun tarkoituksena oli kartoittaa ekotukihenkilön aiempaa ympäristöalan osaamista sekä kiinnostusta ekotukitoimintaa kohtaan, jotta koulutuksen sisältöä pystyttiin paremmin suuntaamaan ekotukihenkilöille sopivaksi (ennen koulutusta tehdyt käynnit). Osaamisen ja kiinnostuksen kartoittamisella pyrittiin myös alustavasti suuntaamaan työyksikön toimintasuunnitelman tavoitteet

lähtötilanteeseen nähden sopivaksi eli vähäisemmällä kiinnostuksella ei ollut kannattavaa ensimmäiseksi lähteä asettamaan suuria tavoitteita vaan etsimään helposti saavutettavissa olevia ja näkyviä tavoitteita toiminnan muuttamiseen. Aloituskeskusteluissa kävi ilmi, että suurimmalla osalla mukaan lähteneistä ekotukihenkilöistä oli aiempaa ympäristöalan osaamista joko aiemman koulutuksen tai harrastuksen kautta (kuva 10).

Ekotukihenkilöiden aiempi ympäristöalan osaaminen

KUVA 10. Ekotukihenkilöiden aiempi ympäristöalan osaaminen.

Aloituskeskustelussa käytiin läpi myös työyksikön käytännöllisiä asioita, kuten kuinka usein työyksikössä pidetään yhteisiä palaverieita. Tässä yhteydessä ekotukihenkilöille kerrottiin, että ekotukitoiminta on hyvä ottaa osaksi työyksikön viikko- tai kuukausipalaverieita, jotta toiminta tulee konkreettiseksi osaksi työpaikan arkea ja se huomioidaan säännöllisesti työpaikan toiminnoissa. Aloituskeskusteluiden yhteydessä selvitettiin myös mitkä työyksiköt olivat kunnan kiinteistöjä ja mitkä eivät. Kymmenestä työyksiköstä vain yksi ei ollut kunnan kiinteistö. Työyksikölle, joka ei ollut kunnan kiinteistö selvitettiin, että se voi joiltain osin rajoittaa työpaikan ekotukitoimintaa, koska jotkut toimet ovat kiinteistönomistajakohtaisista, eikä kunta voi vaikuttaa niiden muutokseen (esim. energiatehokkaiden valojen hankkiminen).

Kaikkien käyntien yhteydessä käytiin läpi työyksikkökohtainen tilannekartoitus sekä toimintasuunnitelma. Suurin osa vierailukäynneistä toteutettiin jo ennen ekotukihenkilöiden peruskoulutusta opinnäytetyön aikataulullisista syistä. Näillä käynneillä varattiin myös enemmän aikaa siihen, että uudelle ekotukihenkilölle esiteltiin ekotukitoiminnan toimintaperiaatteita.

5.4.1 Esimerkki vierailukäynnistä

Eräs vierailukäynneistä suoritettiin päiväkodissa, jossa ekotukihenkilö toimi sekä päiväkodin että samassa rakennuksessa toimivan koulun ekotukihenkilönä. Käynti aloitettiin käymällä yhdessä aloituskeskustelu läpi (liite 10). Keskustelun jälkeen siirryttiin käsittelemään päiväkotia ja koulua koskevaa tilannekartoitusta (liite 11). Tilannekartoituksen täyttämisen jälkeen keskusteltiin yhdessä siinä esille tulleista kehityskohteista ja pohdittiin mitkä asiat olisivat kyseisen työyksikön kannalta heille tärkeimpiä. Tilannekartoituksen yhteydessä nousi erityisesti esille toive, että jätekatokseen saataisiin paperin- ja muovinkeräysastiat. Vierailukäynnin yhteydessä jätekatokseen käytiin tarkastamassa ja todettiin, että jätekatoksessa on hyvin tilaa uusille jäteastioille (kuva 11).

KUVA 11. Erään ekotukitoiminnassa mukana olevan työyksikön jätekatoksessa on hyvin tilaa uusille jäteastioille.

Muovijätteen keräämisen ongelmana on, että vähäisen muovijätteen kuljettaminen haja-asutusalueella ei ole kannattavaa liikenteen aiheuttamien päästöjen takia. Koulussa ja päiväkodissa muodostuva muovijäte on kausiluontoista eli sitä muodostuu erityisesti syksyllä esimerkiksi uusien kirjojen pakkausmateriaalien mukana. Vastaavasti paperijätettä muodostuu ympäri vuoden. Näin ollen paperinkeräysastian saaminen jätekatokseen on todennäköisempää kuin muovinkeräysastian saaminen. Vierailukäynnin jälkeen opinnäytetyöntekijä teki ekotukihenkilön kanssa käymänsä keskustelun pohjalta toimintasuunnitelman (liite 12). Täydennetyt aloituskeskustelu-, tilannekarttoitus- ja toimintasuunnitelmalomakkeet lähetettiin ekotukihenkilölle sähköpostitse, jonka jälkeen ekotukihenkilö keskusteli yhdessä työkavereiden ja esihenkilönsä kanssa siitä ovatko asetetut toimintasuunnitelman tavoitteet sellaisia, että niitä halutaan lähteä yhdessä työpaikalla toteuttamaan. Tarvittaessa ehdotettua toimintasuunnitelmaa olisi voitu muuttaa.

5.5 Ekotukihenkilöiden perehdytys ja koulutus

Ekotukihenkilöille järjestettiin ensimmäinen peruskoulutustilaisuus 6.4.2022. Koulutus järjestettiin hybriditoteutuksena eli siihen pystyi osallistumaan paikan päällä kunnantalon valtuustosalissa tai etäyhteydellä Teamsissä. Kaikki ekotukihenkilöt eivät päässeet mukaan koulutukseen ja heille koulutus tallennettiin.

Koulutuksen aiheita olivat Siilinjärven kunnan ilmasto-ohjelman, ekotukitoimintaverkoston (liite 13) ja Siilinjärven kunnan ekotukitoiminnan (liite 14) esittely sekä ekotukihenkilöiden esittäytyminen ja eri työyksiköissä jo asetettujen tavoitteiden esitleminen (liite 15). Näiden esittelyyn osallistuivat kunnan ympäristösuojelupäällikkö, ekotukikoordinaattori ja opinnäytetyön tekijä. Koulutukseen kysyttiin myös vierailevia asiantuntijaesityksiä. Ensimmäisen asiantuntijaluennon piti Kuopion kaupungin alueelliset ympäristöpalvelut, jonka aiheina olivat kokemukset Kuopion kaupungin ekotukitoiminnasta sekä lyhyt tietoisku energian säästämisestä. Toisen asiantuntijaluennon piti Jätekuikko Oy, joka kertoi koulutuksessa jätehuollon merkityksestä ekotukitoiminnassa. Koulutuksen lopuksi ekotukihenkilöille kerrottiin kunnan ekotukitoiminnasta jatkossa ja heille varattiin aikaa vapaalle keskustelulle koulutuksen aiheista. Koulutuksen jälkeen osallistujille jaettiin sähköpostin kautta todistus koulutukseen osallistumisesta (liite 16).

5.6 Ekotukitoiminnan sähköiset toimintaympäristöt

Ekotukikoordinaattorilla ja ekotukihenkilöillä on käytössään useita sähköisiä toimintaympäristöjä, joita he voivat hyödyntää omassa ekotukityössään.

Ekotuki.fi- verkkosivut

Ekotukitoimintaan liittyen on perustettu ekotuki.fi-verkkosivut, joiden ylläpidosta vastaa Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimiala. Verkkosivuille on koottu ekotukihenkilöille ja muille ekotuki-toiminnasta kiinnostuneille muun muassa ajankohtaista tietoa ympäristön teemapäivistä ja -viikoista, ekotukitoiminnan periaatteista sekä ekotukiverkostosta. Sivustolla on myös mukana oleville organisaatioille suunnattu extranetti, jossa on muun muassa muiden ekotukitoiminnassa mukana olevien organisaatioiden aineistoa katsottavissa.

Ekotukikoordinaattoreiden yhteinen Teams-kanava

Kaikkien mukana olevien organisaatioiden ekotukikoordinaattorit voivat liittyä Helsingin kaupungin ylläpitämään Teams-kanavaan, jossa jaetaan toimintaan liittyvää materiaalia ekotukikoordinaattoreiden kesken. Ekotukikoordinaattorit pitävät kerran vuodessa yhteisen tapaamisen (Teamsillä), jossa keskustellaan ajankohtaisista ekotukitoimintaan liittyvistä aiheista.

Kunnan oma ekotukihenkilöiden Teams-kanava

Kaikille Siilinjärven kunnan ekotukihenkilöille tehtiin oma Teams-kanava, jossa jaettiin ekotukitoimintaan liittyvää materiaalia (kuva 7). Lisäksi sivustolle tehtiin kansio, johon ekotukihenkilöitä pyydettiin laittamaan kaikkien työyksiköiden omat tilanekartoitukset ja toimintasuunnitelmat, niin halutesaan. Tietojen keskenään jakamisella haluttiin tukea ekotukitoiminnan yhteisöllisyyttä ja vahvistaa vertaistuen saamista. Teams-kanavan tarkoitus on myös luoda alusta ekotukihenkilöiden ja ekotukikoordinaattorin väliselle vapaalle keskustelulle ekotukitoimintaan liittyen.

Ekotukitoiminnan uutiskirje

Ekotukihenkilöille tehtiin kevään aikana yksi sähköinen uutiskirje, joka jaettiin heille sähköpostitse. Uutiskirjeessä nostettiin esille teemapäivien huomioiminen ekotukitoiminnassa sekä kerrottiin kunnan ekotukitoiminnan kuulumisia (liite 17). Oman työnsä ohessa ekotukihenkilöillä ei ole aina aikaa seurata kaikkea ekotukitoiminnasta jaettavaa materiaalia ja informaatiota. Tästä johtuen jaettavien uutiskirjeiden tarkoituksena on olla lyhyitä, mutta informatiivisia tiedotteita siitä millainen ekotukitoiminnan tilanne kunnassa milloinkin on. Jatkossa uutiskirjeitä on tarkoitus tehdä tarpeen mukaan kahdesta neljään kertaan vuodessa.

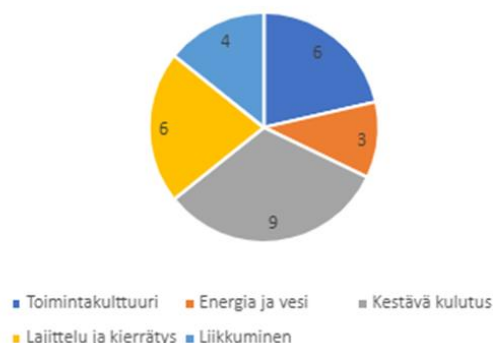
6 YHTEENVETO TYÖYKSİKÖIDEN ASETTAMISTA TAVOITTEISTA

6.1 Tavoitteiden asettaminen

Opinnäytetyön toteutuksen aikana tehtiin kymmenen vierailukäyntiä mukana olevien ekotukihenkilöiden työyksiköissä. Vierailukäyntien yhteydessä toteutettiin 12 tilannekartoitusta ja toimintasuunnitelmaa, joista 6 koski pelkästään päiväkoteja ja/tai esikouluja, 2 päiväkotia sekä koulua, 1 pelkästään koulua, 1 nuoriso- ja kulttuuripalveluja, 1 teknistä palvelualueita ja 1 ruoka- ja puhtauspalveluja. Näissä kohteissa tavoitteita asetettiin selvästi eniten kestäväan kulutuksen, toimintakulttuurin sekä lajittelun ja kierrätyksen kehittämiseen (kuva 12). Kaikki näistä tavoitteista ovat melko konkreettisia ja näkyvä osa työpaikan arkea, joten ekotukihenkilöille oli mielekkäintä aloittaa näihin liittyvillä tavoitteilla.

Vähiten tavoitteita asetettiin energian ja veden kulutuksen sekä liikkumisen kehitykseen (kuva 12). Ekotukitoiminnassa oli mukana paljon päiväkoteja ja kouluja, joissa autoilla liikkumista työpäivän aikana ei tapahdu ja suurimmassa osassa työyksiköitä oli asialliset pukuhuone- ja suihkutilat käytössä, joten tarvetta tavoitteiden asettamiselle ei juurikaan nähty. Suurimmassa osassa työyksiköitä energian ja veden kulutuksen huomioimiseen haluttiin tietoja omasta kulutuksesta, jotta siihen olisi voitu asettaa tavoitteita.

Tavoitteiden jakautuminen

KUVA 12. Tavoitteiden jakautuminen 12:ssa eri toimintasuunnitelmassa.

6.1.1 Kestävä kulutus

Tilannekartoitusten pohjalta tuli eniten asetettuja tavoitteita kestäväan kulutuksen kehittämiseen. Päiväkodeissa haluttiin ekotukitoiminnan kautta kiinnittää huomiota kertakäyttötavotteiden vähentämiseen retkillä. Retkillä esimerkiksi käytetään usein pillimehuja, vaikka tuotteet voitaisiin korvata retkimukeilla. Lisäksi päiväkodeissa, jotka toimivat saman päiväkodin johtajan alla, päätettiin tavoitteeksi tehdä isompia hankintoja päiväkotien kesken. Hankintoja voitaisiin kierrättää päiväkotien sisällä tiettyin aikavälein, kuten parin kuukauden välein. Näin voitaisiin muuttaa kulutustottumuksia resurssiviisaammiksi.

Lasten ja nuorten kanssa työskentelevien ekotukihenkilöiden kanssa nousi myös esille yhteisen kirpputoritapahtuman järjestäminen. Lisäksi haluttiin selvittää voisiko esimerkiksi koulujen kuvataiteen ja kotitalouden opetuksessa lisätä ympäristömerkittyjen ja uusiokäytettyjen tuotteiden hankintaa.

Myös asiakirjojen paperista arkistointia haluttiin lisätä sähköiseen arkistointiin, lisätä kunnan leasing-koneiden käyttöaikaa sekä lisätä tarjoiluissa luomutuotteiden, reilun kaupan tuotteiden sekä kasvisvaihtoehtojen käyttöä. Näiden muutos vaatii kuitenkin isomman kunnan linjauksen, mutta ainakin ekotukihenkilöitä on herätelty aiheeseen ja he voivat omalta osaltaan ekotukihenkilöinä viedä työyksiköiden esittämiä toiveita eteenpäin kunnassa.

Yhtä kohdetta lukuun ottamatta kaikissa työyksiköissä oli käytössä käsipyyhepaperit kangaspyyherullien sijaan. Käsipyyhepaperit koettiin kouluissa ja päiväkodeissa erityisen ongelmalliseksi, koska niitä kuluu todella paljon suurten lapsi- ja oppilasmäärien vuoksi. Lisäksi erityisesti pienemmillä lapsilla käsipyyhepaperia tulee käsienspesun yhteydessä herkästi otettua liikaa ja näin syntyy turhaa kuluusta. Asia nähtiin erityisen tärkeäksi, joten se päätettiin ottaa yhdessä kunnan ruoka- ja puhtauspalveluiden kanssa käsiteltäväksi.

6.1.2 Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuriin liittyviä tavoitteita asetettiin erityisesti kohteissa, joissa ekotukihenkilöt kokivat, ettei ympäristöasioiden huomioiminen vielä ole kovin arkipäiväistä omassa työyksikössä. Näissä kohteissa oli järkevintä lähteä ensin asettamaan tavoitteita ympäristöasioiden huomioimisen lisäämisestä kuin asettaa ensimmäisenä tavoitteita esimerkiksi suurista energiansäästökampanjoista ilman kunnollista työyhteisön tukea ja kiinnostusta asiaan. Näin ollen joissain kohteissa asetettiin tavoitteita kaikkien toimipisteen työntekijöiden osallistamisesta ekotukitoimintaan. Tavoitteella haluttiin kannustaa työkavereita mukaan ympäristövastuullisempaan toimintaan. Lisäksi tavoitteeksi voitiin ylipäätään kirjata se, että ekotukitoiminta tuodaan osaksi työpaikan toimintaa, kuten otetaan se viikopalaverissa esille. Lisäksi joissain yksiköissä oli tavoitteena selvittää ja tuoda esille henkilökunnalle mahdollisuus osallistua kestävästä kehitystä tukeviin koulutuksiin tai järjestää jokin kestävä kuluksen teemaviikko. Tavoitteina oli myös vähäpäästöisen työ/virkistystoiminnan järjestäminen sekä kiinteistöhuoltoon ja siivoukseen yhteydessä olevan vastuuhenkilön nimeäminen.

Kaikissa kohteissa tuli esille, että työyksiköllä ei ollut työpaikan ympäristöasioita huomioivaa perehdytysohjetta uusille työntekijöille ja sijaisille. Monessa paikassa tämä kuitenkin herätti keskustelua ja koettiin työyksiköissä tärkeäksi, joten myös tämä saatettiin asettaa yhdeksi tavoitteeksi. Useammassa päiväkodissa tuli myös esille se, että työyksiköissä haluttaisiin edistää ruokahävikin ostomahdollisuutta. Nykyisellään päiväkotien ylijäämäruoka menee biojätteeseen, vaikka monessa työyksikössä henkilökunta haluaisi ostaa ylijäämäruokaa. Asia oli työpaikoilla selkeästi tärkeä, joten se päätettiin ottaa yhdessä ruoka- ja puhtauspalveluiden kanssa selvitetäväksi.

6.1.3 Lajittelu ja kierrätys

Lajittelu ja kierrätys nousi monessa työyksikössä esille, mutta joissain kohteissa tavoitteiden asettaminen koettiin hankalaksi. Etenkin muovinkeräystä ja sille jäteastia omaan jätekatokseen toivottiin useassa työyksikössä. Tällä hetkellä muovinkeräystä toteutetaan vain kahdessa mukana olevan ekotukihenkilön työyksikössä. Muovinkeräysastioiden järjestämisen haasteellisuus liittyy kuitenkin siihen, että esimerkiksi kouluissa muovijätteen syntyminen on melko kausiluontoista eli erityisesti syksyisin sitä muodostuu paljon enemmän kuin muulloin (uusien kirjojen pakkausmateriaalit, yms.). Lisäksi järjestettyä jätteenkuljetusta muoville on saatavilla tällä hetkellä vain taajamiin, joten taajamien ulkopuolella tulisi järjestää erillinen keräys, mikä taas helposti lisää kustannuksia kunnalle. Vähäisen muovijätteen kuljettaminen verrattuna liikenteen aiheuttamiin päästöihin ei myöskään ole ympäristön kannalta järkevää. Näihin syihin vedoten ainakaan toistaiseksi yhteenkään ekotukikohteeseen ei lähdetty tavoittelemaan omaa muovinkeräysastiaa jätekatokseen. Mikäli työyksikön lähellä sijaitsee ekopiste niin työntekijät voisivat, niin halutessaan, kerätä muovi- ja muut jätteet ja toimittaa ne asianmukaisesti sinne. Vastaavasti toimittiin jo joissakin työyksiköissä, mutta toiminnan on oltava vapaaehtoista, eikä sellaiseen voida velvoittaa.

Tilannekartoitusten ohessa kävi ilmi, että kouluissa voi syntyä vaarallista jätettä esimerkiksi maaleista. Suurimmassa osassa työyksiköitä työntekijöillä ei kuitenkaan ollut tiedossa, kuinka näitä jätteitä omassa koulussa käsitellään. Syy voi olla sekin, että kyseisillä henkilöillä ei ole ollut tarvetta vaarallisen jätteen käsittelyyn omassa työssään, mutta näissä kohteissa kehoitettiin ottaa tavoitteeksi selvittää asia ja luoda yleinen ohjeistus kunkin työyksikön vaarallisen jätteen käsittelystä, jotta jokainen työntekijä osaa toimia oikein tarvittaessa. Joissain keskusteluissa nousi esille, että jätteiden oikeanlaisesta käsittelystä ja sen tärkeydestä voisi tarjota myös tietoisuutta oppilaille.

Yhdessä kohteessa otettiin tavoitteeksi toimisto- ja sekapaperin lajittelun aloittaminen ja paperinkeräysastian saaminen jätekatokseen. Muutamissa päiväkodeissa, jotka sijaitsevat kauempana ekopisteistä nostettiin tavoitteeksi lasi- ja metallijätteen lajittelu, jolloin jokainen työntekijä voisi vuorollaan huolehtia nämä jätteet kierrätykseen. Lasi- ja metallijätettä kertyy vuoden aikana vähän, joten työntekijöiden tarvitsisi hyvin harvoin viedä jätteitä, mutta toiminta koettiin lasten kasvatuksen kannalta tärkeäksi. Tässäkin tapauksessa toiminta olisi vapaaehtoista, eikä ketään voida velvoittaa, joten tavoitteen toteutuminen vaatii koko työyksikön sitoutumista.

Monella vierailukäynneillä keskusteltiin paperipyyhkeistä, jotka menevät sekajätteeseen. Osassa työyksiköitä koettiin ongelmaksi, että paperipyyhkeitä muodostuu paljon ja ne menevät sekajätteeseen. Näissä tilanteissa työntekijöille pyrittiin selvittämään, että suuri määrä käsipyyhepaperia biojätteessä vaikeuttaa mädätysprosessia. Sekajätteen mukana paperi menee energiahyötykäyttöön, joten niin kauan kuin paperipyyhkeet ovat kunnassa käytössä, niin näin kuuluu toimiakin, vaikka jätteen määrä tuntuukin suurelta.

Päiväkodeissa nousi vahvasti esille, että lapsille halutaan tuoda kasvatukseen mukaan jätteiden lajittelu ja kierrätys. Joissakin keskusteluissa nostettiin esille, että lapsia voitaisiin osallistaa jäteohjeiden tekemiseen esimerkiksi värityskuvien avulla.

Yhdessä päiväkodissa nostettiin myös esille tavoitteeksi, että sisätiloissa olevat jäteastiat olisivat ulkoasultaan yhtenäisempiä ja siten esteettisempiä. Toisessa ekotukitoiminnassa mukana olevassa työyksikössä ei ole omaa biojätteen keräystä sen syrjäisen sijainnin vuoksi vaan kaikki muodostuva jäte laitetaan sekajätteeseen. Molempia asioita päätettiin pyrkiä edistämään yhdessä ruoka- ja puh-tauspalveluiden kanssa.

6.1.4 Energia ja vesi

Jokaisessa ekotukihenkilöiden kanssa tehdyssä tilannekartoituksessa ilmeni, että heillä ei ollut tiedossa oman työyksikön veden-, lämmön-, ja sähkönkulutustietoja. Työyksiköiden olisi ollut motivoivampaa sitoutua vähentämään omaa kulutustaan silloin, kun oman työyksikön kulutustaso olisi ollut tiedossa ja muutos olisi verrattavissa edelliseen tasoon. Tämän takia hyvin harva työyksikkö halusi asettaa tavoitteita energian ja veden kulutuksen vähentämisestä. Työyksiköt kuitenkin olivat hyvin kiinnostuneita omasta kulutuksestaan, joten asiasta oltiin yhteydessä kunnan LVI-asiantuntijaan. Päätettiin, että ekotukihenkilöille tullaan koostamaan vuosittain tiedot kunkin työyksikön veden-, lämmön- ja sähkönkulutuksesta. Tiedot tullaan jakamaan ekotukihenkilöiden yhteiselle Teams-kanavalle, jolloin kukin työyksikkö voi halutessaan seurata oman kulutustottumuksien muutoksien etene-mistä.

Niissä kohteissa, joissa tavoitteita asetettiin niin ne liittyivät koulujen ja päiväkotien sähkönkulutuk-sen teemaviikkoihin osana ympäristökasvatusta. Huomiota haluttiin kiinnittää erityisesti valojen sam-muttamiseen ja luonnonvalon hyödyntämiseen valaistuksessa. Yhdessä kohteessa nousi esille, että sisävalot voitaisiin vaihtaa energiatehokkaisiin valaisimiin. Tätä asiaa lähdettiin viemään eteenpäin yhdessä teknisen palvelualueen kanssa.

6.1.5 Liikkuminen

Liikkumiseen liittyen tuli melko vähän tavoitteita, mutta toisaalta mukana oli paljon työyksiköitä, joissa ei liikuta autolla päivän aikana paikasta toiseen. Monessa kohteessa oli asialliset tilat polku-pyörille, mutta kahdessa kohteessa nousi esille, että selkeämmin osoitettuja polkupyörien säilytys-paikkoja tarvitaan.

Yhdessä viipalerakennuksessa nousi esille, ettei henkilökunnalla ole osoitettu suihku- ja pukuhuone-tiloja. Toisessa viipalerakennuksessa nousi esille, että osoitetut suihku- ja pukuhuonetilat ovat ole-massa, mutta ne eivät ole kaikkien tiedossa. Tilannekartoitusten yhteydessä kuitenkin todettiin, että toimivat suihku- ja pukuhuonetilat kuitenkin lisäisivät innokkuutta henkilökunnan kävelyyn ja pyöräi-lyyn. Näissä kohteissa nostettiin tavoitteeksi henkilökunnan suihku- ja pukuhuonetilojen kartoittami-nen ja asiasta tiedottaminen omassa työyksikössä.

Mukana oli yksi työyksikkö, jossa oli käytössä henkilökunnan yhteisiä polkupyöriä. Vastaava toive nousi esille toisessa työyksikössä, jossa asetettiin tavoitteeksi selvittää niiden käyttömahdollisuus ja -halukkuus työyksikössä sekä polkupyörien mahdollinen sijoituspaikka.

Yhdessä työyksikössä henkilöstön työnkuvaan kuului kunnan yhteiskäyttöautojen käyttöä. Tähän työyksikköön asetettiin tavoitteeksi nostaa esille palvelualueen yhteisessä kokouksessa taloudellisen ajotavan huomioiminen liikkumisessa.

7 SIILINJÄRVEN KUNNAN EKOTUKITOIMINNAN JATKOTOIMET

7.1 Ekotukitoiminnan jatkotoimet mukana oleville ekotukihenkilöille

Mukaan lähteneille ekotukihenkilöille järjestettiin kevään aikana yksi peruskoulutustilaisuus, joka antaa hyvät edellytykset toimia ekotukihenkilönä. Ekotukitoimintaan kuitenkin kuuluu, että ekotukihenkilöiden ympäristöalan osaamista ylläpidetään jatkuvasti, jotta heillä on hyvät edellytykset tehdä ekotukityötä jatkossakin.

Ekotukihenkilöille tullaan järjestämään syksyllä 2022 teemakohtainen jatkokoulutus. Jatkokoulutus voi olla kestoaltaan esimerkiksi kaksi tuntia eli selvästi peruskoulutusta lyhyempi. Koulutuksen teema pyritään järjestämään ekotukihenkilöiden toiveiden pohjalta, jota voidaan kartoittaa lähempänä ajankohtaa esimerkiksi ekotukihenkilöiden yhteisen Teams-kanavan kautta. Jatkokoulutuksen yhteydessä voidaan käydä yhdessä ekotukikoordinaattorin ja ekotukihenkilöiden kanssa läpi, kuinka ekotukitoiminta on kussakin työyksikössä lähtenyt käyntiin.

Ekotukihenkilöille voidaan myös järjestää vierailukäynti johonkin kohteeseen, jossa voi tutustua johonkin ympäristöön liittyvään toimintaan. Kohde voi olla esimerkiksi jätteenpolttolaitos, vesilaitos, energiantuotantolaitos tai jokin muu vastaava. Vierailukäyntien on tarkoitus vahvistaa ekotukihenkilöiden ympäristöosaamista ja lisätä toiminnan yhteisöllisyyttä. Mahdollinen toteutusajankohta voisi olla keväällä 2023.

7.2 Kunnan ekotukihenkilöiden määrä tulevaisuudessa

Kunnan henkilöstön kartoittamisen yhteydessä arvioitiin, että kunnassa voisi olla 26-29 ekotukihenkilöä. Kevään 2022 aikana saatiin rekrytoitua 15 ekotukihenkilöä. Jatkossa tavoitteeksi voitaisiin asettaa, että kunnassa olisi 26 ekotukihenkilöä eli kaikissa kunnan työyksiköissä tai palvelualueissa olisi yksi ekotukihenkilö. Jatkossa ekotukihenkilöiden mukaan saaminen voi olla helpompaa, kun eri työyksiköiden saavuttamista tavoitteista ja muista positiivisista kokemuksista informoidaan esimerkiksi kunnan intranetissä. Hyvien kokemusten ja onnistumisten jakaminen muulle henkilöstölle voi kannustaa mukaan uusia henkilöitä.

Halukkuutta uusille ekotukihenkilöille voitaisiin kartoittaa vuoden kuluttua keväällä 2023 ottamalla uudelleen yhteyttä niihin eri työyksiköiden ja palvelualueiden johtajiin, jotka eivät ole vielä toiminnassa mukana. Ekotukihenkilöiden rekrytoinnissa voidaan jälleen hyödyntää myös kunnan intranettiä, jolla saavutetaan hyvin koko kunnan henkilöstö.

Kunnanhallitus käsitteli ekotukitoiminnan aloitusta kunnassa 11.4.2022 järjestetyssä kokouksessa, jossa käytiin keskustelua ekotukihenkilöiden rekrytoimisesta kuntakonsernien yrityksiin. Opinnäytesyötä tehdessä ekotukitoiminta pyrittiin rajaamaan vain kunnan omaan henkilöstöön, mutta jatkossa myös tätäkin mahdollisuutta on hyvä kartoittaa.

7.3 Ekotukikoulutuksen tarjoaminen muillekin kuin ekotukihenkilöille

Ekotukitoiminnan käynnistämisen aikana tehtyjen vierailukäyntien yhteydessä tuli esille, että kunnassa voitaisiin järjestää ekotukikoulutusta myös muille kuin ekotukihenkilöille. Erityisen tärkeää olisi järjestää koulutusta kunnan kiinteistönhuoltajille, joilla on vaikuttamismahdollisuutta eri työyksiköiden sähkön-, lämmön- ja vedenkulutukseen. Heille voisi luoda toimintaohjeet esimerkiksi säännölliseen vesikalusteiden seurantaan. Kiinteistöhoitajille suunnatun koulutuksen avulla annettaisiin tietoa siitä, miksi näiden seuranta heidän työssään on tärkeää.

Ekotukikoulutusta voitaisiin antaa myös kunnan eri palvelualueiden päälliköille ja esimiehille, koska heillä puolestaan on hyvä mahdollisuus vaikuttaa ja huomioida ympäristöystävällisemmät ratkaisut omassa työssään, esimerkiksi ympäristöystävällisemmissä hankinnoissa.

7.4 Tavoitteiden eteenpäin vieminen kunnan organisaatiossa

Tavoitteiden kirjaamisen aikana tuli ilmi tavoitteita, joihin ekotukihenkilöillä ei ollut riittävästi valtuuksia päättää jonkun toimenpiteen toteuttamisesta omassa yksikössään. Näihin tavoitteisiin liittyen tarvitaan yhteistyön laajentamista kunnan muiden toimijoiden kanssa.

7.4.1 Yhteistyö ruoka- ja puhtauspalveluiden kanssa

Eri työyksiköissä esille tulleista tavoitteista osa oli sellaisia, että ne vaativat yhteistyön aloittamista ruoka- ja puhtauspalveluiden kanssa. Asiasta järjestettiin kokous, jossa käsiteltiin muun muassa henkilökunnan ruokahävikin ostomahdollisuutta päiväkodeissa, paperipyyhkeiden vaihtamista kangaspyyhkeisiin, ympäristömerkittyjen pesuaineiden lisäämistä siivouksessa sekä biojätteen kuljettamista pois ruokakuljetuksen mukana, kun biojätteen keräys työyksikössä ei ole mahdollista. Kokoukseen osallistui opinnäytetyön tekijä, ekotukikoordinaattori sekä ruoka- ja puhtauspalveluiden ekotukihenkilö ja päällikkö. Kokouksessa sovittiin, että osaa tavoitteista lähdetään viemään eteenpäin ja ruoka- ja puhtauspalvelut tulee jatkossakin tekemään yhteistyötä kunnan ekotukikoordinaattorin kanssa.

7.4.2 Yhteistyö kunnan teknisen palvelualueen kanssa

Siilinjärven kunnassa on paljon kunnan omistamia rakennuksia, jotka ovat purku-uhan alla sisäilma-ongelmien vuoksi. Monet näistä työyksiköistä toimivatkin nyt viipalerakennuksissa odottaen uusien rakennusten valmistumista. Mukana olevien ekotukihenkilöiden työyksiköistä ainakin kahdessa uuden rakennuksen rakentaminen lähitulevaisuudessa on ajankohtaista. Uusien rakennuskohteiden ympäristönäkökulmien huomioimisesta keskusteltiin yhdessä kunnan toimitilapäällikön kanssa: mitä kaikkea olisi hyvä huomioida uusien koulujen, päiväkotien tai muiden tilojen rakentamisessa?

Keskusteluissa tuotiin esille se, että ekotukihenkilöt voisivat toimia ns. kokemusasiantuntijoina ja tuoda oman näkemyksensä siitä, mikä ei ole aiemmin toiminut ja mitkä asiat ovat niitä, joita tulevassa rakennuskohteessa tulisi huomioida. Tulevissa rakennuskohteissa tulisi jätehuollon näkökulmasta huomioida, että jätekatoksissa on riittävät tilat kaikille jätejakeille ja sisätiloihin hankittaisiin

riittävät jätteiden lajittelupisteet, jotka olisivat ulkoasultaan yhtenäisiä ja näin esteettisesti miellyttävämpiä. Lisäksi energian- ja vedensäästöä voitaisiin helpottaa muun muassa energiansäästölampeilla, liiketunnistinvaloilla ja automaattihanoilla sekä vettä säästävillä vesikalusteilla. Aurinkopaneelien ja muiden uusiutuvien energialähteiden käyttöä voitaisiin lisätä. Kestävää kulutusta voitaisiin tukea kangaspyyherullilla ja tilojen monikäyttöisyydellä. Hankinnoissa tulisi huomioida ympäristömerkityt ja uusiokäytetyt tuotteet. Osa huomioitavista asioista on kalliimpia toteuttaa ja vaativat täten kunnan johdon linjausta.

8 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Saavutetut tavoitteet

Opinnäytetyössä oli kaksi päätavoitetta: ensimmäisenä tavoitteena oli suunnitella kuinka ekotukitoiminta tullaan aloittamaan Siilinjärven kunnassa ja toisena tavoitteena oli lähteä toteuttamaan tehtyä suunnitelmaa. Suunnitteluvaiheessa arvioitiin, että kunnassa olisi jokaisessa työyksikössä tai palvelualueessa vähintään yksi ekotukihenkilö, jolloin kunnassa olisi ollut 26-29 ekotukihenkilöä. Opinnäytetyön aikana mukaan lähti 15 ekotukihenkilöä, joten määrä oli pienempi kuin alkuun arvioitiin, mutta selvästi suurempi kuin kunnan johtoryhmän asettama minimimitavoite (5 henkilöä). Mukaan lähteneiden ekotukihenkilöiden määrää voidaan kuitenkin pitää hyvänä, koska toinen päätavoitteista, eli ekotukitoiminnan aloittaminen kunnassa, toteutui. Jatkossa uusia ekotukihenkilöitä voi olla helpompi saada mukaan, kun mukana olevien työyksiköiden saavuttamista tavoitteista ja muista onnistumisista tiedotetaan näkyvästi. Kunnan ekotukitoiminnan saavutuksista kannattaa jatkossa jakaa tietoa niin kunnan intranetissä kuin kunnan ulkoisessa viestinnässä (sosiaalinen media, paikallislehti, yms.), koska se voi innostaa uusia ekotukihenkilöitä lähtemään mukaan.

Saavutetut tulokset

Opinnäytetyön toteutuksen aikana tehtiin kymmenen vierailukäyntiä ja kaksitoista tilannekartoitusta ja toimintasuunnitelmaa. Kohteissa asetettiin eniten tavoitteita kestäväan kulutuksen, toimintakulttuurin sekä lajittelun ja kierrätyksen kehittämiseen. Kaikki näistä tavoitteista ovat melko konkreettisia ja näkyvä osa työpaikan arkea, joten ekotukihenkilöille oli mielekkäintä aloittaa näihin liittyvillä tavoitteilla. Vähiten tavoitteita asetettiin energian ja veden kulutuksen sekä liikkumisen kehitykseen. Ekotukitoiminnassa oli mukana paljon päiväkoteja ja kouluja, joissa autoilla liikkumista työpäivän aikana ei tapahdu ja suurimmassa osassa työyksiköitä oli asialliset pukuhuone- ja suihkutilat käytössä, joten tarvetta tavoitteiden asettamiselle ei juurikaan nähty. Käyntien aikana kävi ilmi ettei millään työyksiköllä ollut tiedossa oman työyksikön sähkön-, lämmön-, ja vedenkulutustietoja. Suurimmassa osassa työyksiköitä nämä tiedot olisi kuitenkin haluttu tietää, jotta siihen olisi voitu asettaa tavoitteita. Asiaa lähdettiin selvittämään yhdessä teknisen palvelualueen kanssa ja jatkossa on tarkoitus, että työyksiköt saisivat nämä tiedot itselleen vuosittain.

Luotettavuus ja eettisyys

Opinnäytetyössä on käytetty useita eri lähteitä ja niiden käytössä on huomioitu tietojen ajantasaisuus sekä julkaisijoiden luotettavuus. Opinnäytetyössä on kuvattu kaikki ekotukitoiminnan suunnitteluun ja aloitukseen liittyvät vaiheet ja käytetyt menetelmät, joten työ olisi siten myös toistettavissa. Kaikilla vierailukäynneillä on käytetty samoja tilannekartoitus- ja toimintasuunnitelmalomakkeita, joten eri työyksiköistä esille tulleet kehityskohteet ja asetetut tavoitteet ovat siten keskenään verrattavissa. Opinnäytetyössä on noudatettu Savonia-ammattikorkeakoulun eettistä ohjeistusta.

Oma työskentely ja työn lopputulos

Opinnäytetyö sujui onnistuneesti, koska tilaajan asettamat tavoitteet saavutettiin. Työskentelytapani opinnäytetyöprosessin aikana oli sitoutunutta ja johdonmukaista. Opinnäytetyöprosessissa edettiin suunnitellulla tavalla niiltä osin kuin se oli mahdollista. Kevään aikana kunnan ekotukitoiminnan käsittely viivästyi syistä, joihin en voinut itse vaikuttaa. Tästä johtuen ekotukihenkilöitä saatiin etsittyä mukaan alkuperäistä suunnitelmaa myöhemmin ja myös peruskoulutustilaisuutta jouduttiin siirtämään alkuperäisestä suunnitelmasta noin kuukautta myöhemmäksi. Opinnäytetyön aikataulullisista syistä suurin osa vierailukäynneistä toteutettiin jo ennen ekotukihenkilöiden peruskoulutusta mutta se ei kuitenkaan näkemykseni mukaan vaikuttanut toiminnan aloitukseen juuri lainkaan sillä käynnit ennen ja jälkeen koulutusta olivat hyvin samankaltaiset. Ainoastaan ennen koulutusta pidetyissä käynneissä varattiin hieman enemmän aikaa ekotukitoiminnan toimintaperiaatteiden esittelyyn ennen muuta osuutta.

Kunnan ekotukitoiminta jatkossa

Opinnäytetyön seurauksena kunnalla on hyvät edellytykset jatkaa ekotukitoimintatyön toteuttamista ja mahdollista laajentamista, koska opinnäytetyössä luotiin muun muassa valmiit toimintaympäristöt ja -mallit sekä lomakepohjat ekotukitoiminnan toteuttamiseen. Lisäksi opinnäytetyössä esitetyjä ekotukitoiminnan jatkotoimia kunnassa kannattaa hyödyntää toiminnan jatkoa suunniteltaessa.

Opinnäytetyön aikana joitakin esille tulleita tavoitteita lähdettiin selvittämään ja viemään eteenpäin kunnan eri toimialoilla. Tavoitteiden panemisessa käytäntöön menee kuitenkin aikaa, koska monet kunnan päätökset vaativat käsittelyä kunnan eri toimijoilla. Näin ollen asioiden etenemisessä voi mennä aikaa ainakin vuosi tai pidempäänkin, joten ekotukitoiminnan aikaansaamia vaikutuksia eri työyksiköissä ei voida tässä opinnäytetyössä arvioida. Kunnan ekotukitoiminnasta voitaisiin tehdä muutamien vuosien kuluttua jatkotutkimus, jossa tarkasteltaisiin kuinka mukana olevien työyksiköiden asettamat tavoitteet ovat edenneet ja kuinka työyksiköt ovat kokeneet ekotukitoiminnan vaikuttaneen heidän toimintaansa. Jatkotutkimuksen pohjalta kunnan ekotukitoimintaa voitaisiin tarvittaessa kehittää.

Ammatillisen kasvun tarkastelu

Kunnan ekotukitoiminnan suunnittelu ja aloittaminen antoivat hyvän ymmärryksen kunnan eri toimijoiden päätöksentekoprosesseista sekä toimisesta kuntaorganisaatiossa. Ekotukitoiminnan toteutuksessa huomioitiin erilaisten työyksiköiden ympäristönäkökulmia, mikä antoi ajantasaisen kuvan siitä missä asioissa työpaikoilla on kehitettävää ja mitkä toisaalta ovat muutosta vaikeuttavat tekijät. Opinnäytetyössä sain kokemusta uuden toimintamallin käyttöönotosta kuntaorganisaatiossa ja sen organisoinnista. Ympäristöalan osaamiseni vahvistui perehtyessäni tilanekartoituksessa läpikäytäviin teemoihin eli ekologisempaan liikkumiseen, ympäristövastuullisempaan toimintakulttuuriin, oikeanlaiseen jätteiden lajitteluun ja kierrätykseen, energian ja veden kulutuksen vähentämiseen sekä

kestävän kulutuksen lisäämiseen. Toiminnan aloittamiseen liittyi myös paljon sisäistä ja ulkoista viestintää, mikä vahvisti omia viestintätaitojani.

LÄHTEET

ELY-keskus Pohjois-Savo: Projektit ja hankkeet 2021. Hiilineutraali Pohjois-Savo- hanke 2021-2023. Verkkojulkaisu. <https://www.ely-keskus.fi/hiilineutraali-pohjois-savo-hanke> Viitattu 9.1.2022.

Ekotukiesite julkaisuaika tuntematon. Pdf-tiedosto. https://www.ymk-projektit.fi/ecosupport/files/2013/05/ekotukiesite_netti.pdf Viitattu 24.1.2022

Ekotukitoiminnan vuosikysely 2020. Ekotukikoordinaattoreiden keskustelukanava. Microsoft Teams- viestintä- ja yhteistyöalusta. Ekotukikoordinaattoreiden omat arkistot. Viitattu 10.3.2022.

Ekotuki.fi: Verkostomme julkaisuaika tuntematon. Verkkojulkaisu. <https://www.ekotuki.fi/verkostomme/> Viitattu 24.1.2022

Haminan kaupunki 2021. Hamina lukuina. Verkkojulkaisu. <https://www.hamina.fi/asukkaalle/kaupunki-ja-paatoksenteke/hamina-info/hamina-lukuina/> Viitattu 11.3.2022.

Helsingin kaupunki: Ekotuki julkaisuaika tuntematon. Verkkojulkaisu. <https://www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/hallinto/palvelut/palvelukuvaus?id=5521> Viitattu 10.1.2022.

Helsingin kaupunki: Ekotukitoiminta 2021. Verkkojulkaisu. <https://www.hel.fi/helsinki/fi/asuminen-ja-ymparisto/ymparistonsuojelu/ymparistotietoisuus/ekotuki/ekotuki> Viitattu 24.1.2022

Henkilö A 2021. Ekotukitoiminnan aloittaminen. Yksityinen sähköpostiviesti 4.11.2021. Viestin saaja: Virve Suoro.

Henkilö A 2022. Projektiasiantuntija. Helsingin kaupunki. Palaveri 18.1.2022.

KESTO-hanke julkaisuaika tuntematon. Hanke. Verkkojulkaisu. <https://kestosavo.fi/hanke-esittely/> Viitattu 9.1.2022.

KESTO-hanke: ajankohtaista 2022. KESTO-hanke sai jatkoaikaa helmikuun 2022 loppuun asti. Verkkojulkaisu. Julkaistu 3.1.2022. <https://kestosavo.fi/kesto-hanke-sai-jatkoaikaa-helmikuun-2022-loppuun-asti/> Viitattu 9.1.2022.

KESTO-hanke loppuraportti 2021. Pdf-tiedosto. <https://storage.googleapis.com/siilinjärvi-production/2021/12/477c2d5e-kesto-loppuraportti.pdf> Viitattu 9.1.2022.

Kuopion kaupunki 2022. Tilastotietoa. Verkkojulkaisu. Julkaistu 28.2.2022. <https://www.kuopio.fi/tilastotietoa> Viitattu 14.3.2022.

Navitas Yrityspalvelut 2019. Päättyneet hankkeet. KierRe. Verkkojulkaisu. <https://navitas.fi/kierre> Viitattu 10.1.2022.

Projektin loppuraportti 2020. Siilinjärven kunnan jätehuollon kartoitus ja kierrätyksen tehostaminen. Tekijät: Hackan Suvi, Pekonen Sanni, Rahkonen Iuliia & Viherkoski Viivi. Ympäristönsuojelun omat arkistot. Viitattu 25.1.2022.

Savo-Pielisen alueen kuntien jätepoliittinen ohjelma 2017. Savo-Pielisen alueen kuntien jätepoliittinen ohjelma vuoteen 2022. Pdf-tiedosto. <https://www.jatelaufakunta.fi/wp-content/uploads/2020/12/jatepoliittinen-ohjelma-vuoteen-2022.pdf> Viitattu 11.1.2022.

Siilinjärven ilmasto-ohjelma 2021. Pdf-tiedosto. <https://storage.googleapis.com/siilinjärvi-production/2021/06/01c12588-siilinjärven-ilmasto-ohjelma.pdf> Viitattu 10.1.2022.

Siilinjärven kunta henkilöstökertomus 2020. Verkkojulkaisu. <https://docplayer.fi/207091947-Henkilostokertomus-2020-siilinjärven-kunta-johtoryhma-yhteistyotoimikunta-tarkastuslautakunta-khall-29-3.html> Viitattu 20.1.2022.

Siilinjärven kunta: Kasvatus ja opetus. Verkkojulkaisu. <https://www.siilinjarvi.fi/kasvatus-ja-ope-tus/varhaiskasvatus/> Viitattu 18.1.2022.

Siilinjärven resurssiviisausohjelma 2020. Siilinjärven resurssiviisausohjelma 2020-2035. Pdf-tiedosto. Julkaistu 4.2.2020 <https://storage.googleapis.com/siilinjarvi-production/2020/02/ab2e0131-siilin-jarven-resurssiviisausohjelma-04022020.pdf> Viitattu 10.1.2022.

Siilinjärvi: hallinto ja organisaatio 2021. Verkkojulkaisu. <https://www.siilinjarvi.fi/minun-siilinjarvi/mi-nun-siilinjarvi-2/hallinto-ja-organisaatio/> Viitattu 18.1.2022.

Siilinjärvi: ilmasto-ohjelma julkaisuaika tuntematon. Verkkojulkaisu. <https://www.siilinjarvi.fi/asumi-nen-ja-ymparisto/ymparisto-ja-luonto/resurssiviisau-ja-ilmasto-ohjelmat/siilinjarven-ilmasto-oh-jelma/> Viitattu 10.1.2022.

Siilinjärvi: Ilmasto-ohjelmatyö KESTO-hankkeessa julkaisuaika tuntematon. Verkkojulkaisu. <https://www.siilinjarvi.fi/asuminen-ja-ymparisto/ymparisto-ja-luonto/resurssiviisau-ja-ilmasto-ohjel-mat/kesto-hanke/> Viitattu 9.1.2022.

Siilinjärvi: KierRe-hanke julkaisuaika tuntematon. Verkkojulkaisu. <https://www.siilinjarvi.fi/asuminen-ja-ymparisto/ymparisto-ja-luonto/resurssiviisau-ja-ilmasto-ohjelmat/kierre-hanke/> Viitattu 10.1.2022.

Siilinjärvi: kunnanhallitus 2021. Verkkojulkaisu. <https://www.siilinjarvi.fi/minun-siilinjarvi/minun-sii-linjarvi-2/kunnanhallitus/> Viitattu 18.1.2022.

Siilinjärvi: kunnan organisaatio 2021. Kuva. <https://storage.googleapis.com/siilinjarvi-produc-tion/2020/01/f43264cb-organisaatio-20200101-alkaen.pdf> Viitattu 18.1.2022.

Siilinjärvi: kunnanvaltuusto 2021. Verkkojulkaisu. <https://www.siilinjarvi.fi/minun-siilinjarvi/minun-siilinjarvi-2/kunnanvaltuusto/> Viitattu 18.1.2022.

Siilinjärvi: lautakunnat 2021. Verkkojulkaisu. <https://www.siilinjarvi.fi/minun-siilinjarvi/minun-siilin-jarvi-2/lautakunnat/> Viitattu 18.1.2022.

Siilinjärvi: tarkastuslautakunta 2021. Verkkojulkaisu. <https://www.siilinjarvi.fi/minun-siilinjarvi/mi-nun-siilinjarvi-2/lautakunnat/tarkastuslautakunta/> Viitattu 18.1.2022.

Suoaro, Virve 2021. Ekotukitoiminnan aloittaminen. Yksityinen sähköpostiviesti 3.11.2021. Viestin saaja: HEL Ekotuki.

Suoaro, Virve 2022. Ympäristönsuojelutarkastaja. Siilinjärven kunta. Palaveri 25.1.2022.

Suomen YK-liitto 2016. Agenda2030 tavoitteet. Kuva. <https://www.ykliitto.fi/uutiset-media/uuti-set/utagoesun-agenda-2030-aloitti-uuden-kestavan-kehityksen-aikakauden> Viitattu 25.1.2022.

Ulkoministeriö: Agenda2030 julkaisuaika tuntematon. Verkkojulkaisu. <https://um.fi/agenda-2030-kestavan-kehityksen-tavoitteet> Viitattu 25.1.2022.

WWF: Ilmastonmuutos julkaisuaika tuntematon. Verkkojulkaisu. <https://wwf.fi/uhat/ilmastonmuu-tos/> Viitattu 25.2.2022.

Ympäristöministeriö: Kestävä kehitys julkaisuaika tuntematon. Agenda 2030- kestävä kehityksen tavoitteet. Verkkojulkaisu. <https://um.fi/agenda-2030-kestavan-kehityksen-tavoitteet> Viitattu 25.2.2022.

LIITE 1: EKOTUKITOIMINTA SIILINJÄRVEN KUNNAN VERKKOSIVUILLA

Ekotukitoiminta

Siilinjärven kunnassa on aloitettu ekotukitoiminta kevään 2022 aikana. Ekotukitoiminnan on tarkoitus koskea mahdollisimman kattavasti koko kunnan henkilöstöä (pois lukien hyvinvointialueelle siirtyvä henkilöstö). Ekotukitoiminnan avulla kuntaa koskevien jätepoliittisen-, resurssiviisaus- ja ilmasto-ohjelmien tavoitteita saadaan jalkautettua kunnan organisaation eri työyksiköihin toteutettavaksi. Ekotukitoiminnan keskiössä ovat vapaaehtoiset ekotukihenkilöt, jotka koulutautumisen pohjalta kannustavat ja opastavat työkavereitaan ympäristön kannalta järkeviin ratkaisuihin työpaikalla. Ekotukihenkilöt tekevät oman työpaikkansa tilannekartoituksen ja sen pohjalta tyypillisesti vuoden mittaisen toimintasuunnitelman.

Ekotukihenkilöverkosto

Ekotukitoiminnassa on mukana 35 kaupunkia, kuntayhtymää tai muuta organisaatiota. Ekotukitoimintaa ja sen kehittämistä koordinoi valtakunnallisesti Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut. Jokaisessa mukana olevassa kunnassa on nimetty ekotukikoordinaattori, joka tekee yhteistyötä Helsingin kaupungin ympäristöpalveluiden ja muiden organisaatioiden ekotukikoordinaattoreiden kanssa.

LIITE 2: MEDIATIEDOTE 19.4.2022

Siilinjärven kunnanvaltuusto hyväksyi kunnan ilmasto-ohjelman kesäkuussa 2021. Ilmasto-ohjelman toiminta-aika on määritetty vuoteen 2035 asti. Hyväksytty ilmasto-ohjelma tukee osaltaan vuonna 2020 hyväksyttyä kunnan resurssiviisausohjelmaa. Ilmasto-ohjelmassa painotetaan, että kunta haluaa osallistua ilmastotyöhön niiltä osin jolta se voi siihen itse vaikuttaa ja vaikutusten toteutumista pystytään seuraamaan. Ilmasto-ohjelmassa linjataan, että kunnan ilmastotyön tavoitteilla on viisi painopistettä:

1. Ympäristöystävällinen liikkuminen
2. Kestävä energiantuotanto ja -kulutus
3. Kiertotalous ja materiaalitehokkuus
4. Elinvoimainen maatalous
5. Metsät hiilinieluinä ja hyvinvoinnin lähteenä

Ilmasto-ohjelmassa todetaan, että ilmastotyön tavoitteiden saavuttamiseksi sekä toimintaa tukemaan perustetaan ekotukihenkilöverkosto. Näin ollen Siilinjärven kunta on päättänyt aloittaa kunnan ekotukitoimintatyön keväällä 2022. Lisätietoa kunnan ilmasto-ohjelmasta on saatavilla mukana olevissa liitteissä.

Ekotukitoiminta on Helsingin kaupungin kehittämä toimintamalli, jolla edistetään työpaikkojen ympäristöasioita. Ekotukitoiminnassa on mukana jo 35 kaupunkia, kuntayhtymää tai muuta organisaatiota (ml. Siilinjärvi). Ekotukitoiminnan keskiössä ovat ekotukihenkilöt, jotka kunnan tarjoaman koulutautumisen pohjalta kannustavat ja opastavat työkavereitaan ympäristön kannalta järkevimpiin ratkaisuihin omalla työpaikallaan. Jokaisessa mukana olevassa organisaatiossa on nimetty ekotukikoordinaattori, joka vastaa kunnan ekotukitoiminnan toteutuksesta. Ekotukitoiminnan valtakunnallisesta kehityksestä vastaa Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut. Ekotukitoiminnan keskeinen tavoite on ilmastonmuutoksen hillintä, jonka ympärille kaikki toiminnan tavoitteet rakentuvat. Ekotukitoiminnan avulla voidaan ympäristön huomioimisen ohella myös säästää rahaa resurssiviisaampien valintojen avulla.

Nykyisellään kunnassa toimii 15 ekotukihenkilöä. Kunnan ekotukikoordinaattorina toimii ympäristönsuojelutarkastaja NN. Ekotukitoiminnan suunnittelusta ja aloituksesta kunnassa tehdään myös opinnäytetyö, jonka tekijänä on Savonia-ammattikorkeakoulun ympäristötekniikan insinööriopiskelija NN.

Lisätietoja antavat:**NN**

puh.

sp.

NN

puh.

sp.

LIITE 3: KUNNAN TIEDOTE EKOTUKITOIMINNAN ALOITUKSESTA

Siilinjärven kunta valmistelee ekotukitoiminnan käynnistämistä kunnassa kevään 2022 aikana. Ekotukitoiminta tulee koskemaan kaikkia kunnan työntekijöitä, pois lukien SOTE-palvelut, jotka siirtyvät vuonna 2023 uusille hyvinvointialueille.

Ekotukitoiminta edistää kunnan resurssiviisaus- ja ilmasto-ohjelmien toteutumista sekä kuntien jätepoliittista ohjelmaa. Ympäristönsuojelun harjoittelija NN tulee tekemään ekotukitoiminnan aloituksesta opinnäytetyön.

EKOTUKITOIMINTA

Mitä ekotukitoiminta on?

Ekotukitoiminta on Helsingin kaupungin vuonna 2006 kehittämä toimintamalli, jolla edistetään työpaikkojen ympäristöasioita. Ekotukitoiminnassa on mukana jo 34 kaupunkia, kuntayhtymää tai muuta organisaatiota. Ekotukitoimintaa ja sen kehittämistä koordinoi Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut.

Jokaisessa mukana olevassa organisaatiossa on yksi nimetty ekotukikoordinaattori, joka vastaa ekotukitoiminnan toteutumisesta omassa organisaatiossaan. Siilinjärven kunnan ekotukikoordinaattorina toimii ympäristönsuojelutarkastaja NN.

Ekotukitoiminnan keskiössä ovat ekotukihenkilöt, jotka kannustavat ja opastavat työkavereitaan ympäristön kannalta järkevimpiin ratkaisuihin työpaikalla.

Mitä tavoitteita ekotukitoiminnalla on?

- ✓ Työntekijöiden ympäristötietoisuuden lisääminen
- ✓ Pienentää työpaikan ympäristövaikutuksia
- ✓ Hillitää ilmastonmuutosta
- ✓ Säästää rahaa
- ✓ Resurssiviisauden* lisääminen (kuten energian säästäminen, kestävätkä hankinnat, jätteiden vähentäminen)

* Resurssiviisaus on kykyä käyttää erilaisia resursseja (kuten luonnonvaroja, raaka-aineita, energiaa, tuotteita, palveluja, tiloja, aikaa ja osaamista) harkitusti, hyvinvointia sekä kestäväää kehitystä edistävällä tavalla.

EKOTUKIHENKILÖ

Kuka voi olla ekotukihenkilö?

Ekotukihenkilö voi olla kuka tahansa työyksikkönsä työntekijä, joka on kiinnostunut edistämään oman työyhteisönsä ympäristöasioita. Ekotukihenkilöllä ei tarvitse olla ennalta ympäristöosaamista vaan pelkkä **aito kiinnostus ympäristöasioiden edistämisestä riittää**. Ekotukihenkilö tulee käymään noin ¼- 1 työpäivän pituiseen peruskoulutuksen, jossa työntekijä perehdytetään ekotukihenkilön tehtäviin. Peruskoulutuksen jälkeen on mahdollista osallistua teemakohtaisiin jatkokoulutuksiin, joiden kesto on tyypillisesti noin 1-2 tuntia.

Kuinka paljon ekotukitoimintaan menee työaikaa kuukaudessa?

Ekotukitoimintaan käytettävä aika on ekotukihenkilön itse suunniteltavissa oman työtilanteensa mukaan, mutta keskimäärin ekotukitoimintaan käytetään noin yhden työpäivän tunnit kuukaudessa. Vuosittaisen tilannekartoituksen ja toimintasuunnitelman tekoon menee enemmän työaikaa, mutta jonain toisena kuukautena ekotukitoimintaan käytetään työaikaa vastaavasti vähemmän.

Mitä ekotukihenkilö käytännössä tekee?

- ✓ Ekotukihenkilö tekee yhdessä muiden työntekijöiden kanssa oman työpaikan tilannekartoituksen, jonka pohjalta tehdään työpaikalle toimintasuunnitelma. Toimintasuunnitelma luodaan tyypillisesti yhdeksi vuodeksi eteenpäin, jonka jälkeen tehdään uusi tilannekartoitus ja toimintasuunnitelma. Tilannekartoituksen sekä toimintasuunnitelman tekemiseen saa apua asiantuntijoilta.
- ✓ Opastaa ja kannustaa muita työntekijöitä ympäristövastuulliseen toimintaan oman koulutuksensa pohjalta
- ✓ Seuraa toimintasuunnitelman tavoitteiden toteutumista erilaisten mittareiden avulla
- ✓ Tiedottaa tavoitteiden etenemisestä omalla työpaikallaan ja ekotukikoordinaattoria
- ✓ Osallistuu verkostoitumistapahtumiin muiden ekotukihenkilöiden ja ekotukikoordinaattorin kanssa

HALUATKO EKOTUKIHENKILÖKSI?

Ilmoittaudu ekotukihenkilöksi laittamalla sähköpostia ympäristönsuojelun harjoittelija NN (sp. x) ti 15.3.2022 klo 16.00 mennessä.

Laitathan nämä tiedot mukaan sähköpostiin:

Nimi

Ammattinimike

Työyksikkö

Ensimmäinen ekotukitoiminnan peruskoulutus tullaan järjestämään ke 6.4.2022 klo 13-16 kunnantalon valtuustosalissa ja tarvittaessa koulutukseen voi osallistua myös Teamsillä. Asiasta tiedotetaan lisää myöhemmin mukaan lähteneitä ekotukihenkilöitä.

Jos sinulla on jotain kysyttävää ekotukitoimintaan liittyen niin voit olla yhteydessä:

NN

ympäristönsuojelutarkastaja

sp.

puh.

NN

ympäristönsuojelun harjoittelija

sp.

puh.

LIITE 4: EKOTUKITOIMINNAN TIEDOTE VARHAISKASVUTUKSEN JA ESIOPETUKSEN HENKILÖKUNNALLE

ekotuki

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa toimivan ekotukihenkilön tehtäväkuva

Sillinjärven kunnassa aloitetaan ekotukitoiminta keväällä 2022. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa toimivat ekotukihenkilöt pääsevät edistämään ympäristövastuullista toimintaa sekä ympäristökasvatusta Sillinjärven päiväkodeissa ja esikouluissa. Ekotukihenkilö koulutetaan tehtävänsä.

Ekotukihenkilö

- saa tehtävänsä peruskoulutuksen, jonka jälkeen on mahdollista osallistua jatkokoulutuksiin
- tekee päiväkotia/esikoulua koskevan tilannekartoituksen ja toimintasuunnitelman yhdessä asiantuntijoiden kanssa
- motivoi ja opastaa muuta henkilökuntaa ja lapsia ympäristövastuulliseen toimintaan
- tekee yhteistyötä muiden ekotukihenkilöiden ja asiantuntijoiden kanssa
- käyttää keskimäärin yhden työpäivän kuukaudessa ekotukitoimintaan

Erilaisia ekotukitoimintaan liittyviä toimia varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa voivat esimerkiksi olla:

- veden säästäminen käsien pesun yhteydessä: tehdään lapsille havainnollistavat kuvat
- käydään läpi lajitteluastiat ja varmistetaan, että astioissa on lapsille ymmärrettävät merkinnät
- retkillä tms. ei käytetä kertakäyttöisiä astioita
- käsitellään lapsien kanssa ympäristöasioita leikin kautta

LIITE 5: EKOTUKITOIMINNAN TIEDOTE KOULUJEN HENKILÖKUNNALLE

ekotuki

Kouluissa toimivan ekotukihenkilön tehtäväkuva

Siilinjärven kunnassa aloitetaan ekotukitoiminta keväällä 2022. Kouluissa toimivat ekotukihenkilöt pääsevät edistämään ympäristövastuullista toimintaa sekä ympäristökasvatusta kouluissa. Ekotukihenkilö koulutetaan tehtäväänsä.

Ekotukihenkilö

- saa tehtävänsä peruskoulutuksen, jonka jälkeen on mahdollista osallistua jatkokoulutuksiin
- tekee koulua koskevan tilannekartoituksen ja toimintasuunnitelman yhdessä asiantuntijoiden kanssa
- motivoi ja opastaa muuta henkilökuntaa ja lapsia/nuoria ympäristövastuulliseen toimintaan
- tekee yhteistyötä muiden ekotukihenkilöiden ja asiantuntijoiden kanssa
- käyttää keskimäärin yhden työpäivän kuukaudessa ekotukitoimintaan

Erlaisia ekotukitoimintaan liittyviä toimia kouluissa voivat esimerkiksi olla:

- veden säästäminen käsien pesun yhteydessä: tehdään oppilaille havainnollistavat kuvat
- käydään läpi lajitteluastiat ja varmistetaan, että astioissa on oppilaille ymmärrettävät merkinnät
- retkillä tms. ei käytetä kertakäyttöisiä astioita
- resurssiviisauteen panostaminen: esimerkiksi hyödynnetään ylijäämämateriaalia kuvataiteessa

LIITE 6: EKOTUKITOIMINNAN TIEDOTE TOIMISTOTYÖTÄ TEKEVILLE

ekotuki

Toimistotyössä toimivan ekotukihenkilön tehtäväkuva

Siilinjärven kunnassa aloitetaan ekotukitoiminta keväällä 2022. Toimistotyössä toimivat ekotukihenkilöt pääsevät edistämään ympäristövastuullista toimintaa omalla työpaikallaan. Ekotukihenkilö koulutetaan tehtäväänsä.

Ekotukihenkilö

- saa tehtävänsä peruskoulutuksen, jonka jälkeen on mahdollista osallistua jatkokoulutuksiin
- tekee työpaikkaansa koskevan tilannekartoituksen ja toimintasuunnitelman yhdessä asiantuntijoiden kanssa
- motivoi ja opastaa muuta henkilökuntaa ympäristövastuulliseen toimintaan
- tekee yhteistyötä muiden ekotukihenkilöiden ja asiantuntijoiden kanssa
- käyttää keskimäärin yhden työpäivän kuukaudessa ekotukitoimintaan

Erilaisia ekotukitoimintaan liittyviä toimia työpaikoilla voivat esimerkiksi olla:

- käydään läpi lajitteluastiat ja varmistetaan, että niitä on riittävästi ja ne ovat selkeästi merkittyjä
- resurssiviisauden huomioiminen työpaikalla, esim. riittävät tilat polkupyörien säilytykseen, energiatehokkuuden huomioiminen, poistetaan kertakäyttöiset astiat käytöstä

LIITE 7: JULKAISU EKOTUKITOIMINNASTA KUNNAN INTRANETISSÄ

Siilinjärven kunnassa etsitään nyt ekotukihenkilöitä

Siilinjärven kunnassa etsitään nyt vapaaehtoisia ja ympäristöasioista kiinnostuneita työntekijöitä mukaan ekotukitoimintaan ekotukihenkilöiksi. Ekotukitoiminnan on tarkoitus koskea kaikkia kunnan palvelualueita (pois lukien SOTE-palvelut). Ekotukihenkilöitä on ajateltu alustavasti 1/palvelualue, koulu tai päiväkotit (pienemmät koulut ja päiväkodit yhdessä).

Ekotukitoiminta edistää kunnan resurssi- ja ilmasto-ohjelmien toteuttamista sekä kuntien yhteisen jätepoliittisen ohjelman tavoitteita. Ekotukitoiminnan tavoitteena on ekotukihenkilöiden kouluttamisen kautta mm. lisätä työntekijöiden ympäristötietoisuutta ja käytettävissä olevien resurssien järkevää käyttöä.

Alla olevassa liitteessä on lisää tietoa ekotukitoiminnasta ja kerrottu miten voi ilmoittautua ekotukihenkilöksi. Saat myös lisää tietoa liittymällä Teamsissä tiimiin "Ekotukihenkilö". Tiimiin voi liittyä vaikka ei olisi vielä tehnyt päätöstä ekotukihenkilöksi ryhtymisestä.

Toivomme saavamme tiedon innokkaista ekotukihenkilöistä ti 15.3.2022 klo 16.00 mennessä. Ekotukihenkilöiden ensimmäinen peruskoulutus järjestetään ke 6.4.2022 klo 13-16 kunnantalon valtuustosalissa ja tarvittaessa koulutukseen voi osallistua myös Teamsillä.

LIITE 8: UKK-JULKAISU

Usein kysytyt kysymyksetRiittäkö työaika, etenkin pienissä työyksiköissä?

Ekotukitoimintaan käytettävä aika on työntekijän itse suunniteltavissa, oman työtilanteensa mukaan. Joku toinen kuukausi saattaa kulua enemmän aikaa muun muassa tilannekartoituksen, toimintasuunnitelman ja koulutuksen osalta mutta jonain toisena kuukautena ekotukitoimintaan saattaa kulua paljon vähemmän aikaa.

Olen aiemmin kokenut, ettei ympäristöasiat etene kunnassa tai kunnassa ei ole tarpeeksi kiinnostusta ympäristöasioihin. Mikä nyt on erilaista?

Kunta on sitoutunut toteuttamaan muun muassa kunnan ilmasto- ja resurssiviisaisohjelmia ja ekotukitoiminta on yksi toimintamalli toteuttaa niitä. Ekotukitoiminta on kunnan uusi tapa viedä työntekijöiden omalle työyksikölle tärkeitä ympäristöasioita eteenpäin eli jokaisella työntekijällä on mahdollisuus vaikuttaa.

Työyksiköllä ei ole omia tiloja tai tiloja monessa eri paikassa. Haittaako tämä?

Kaikki ekotukitoiminnan tavoitteet eivät ole sidottuja yhteen paikkaan, esimerkiksi voidaan asettaa tavoitteita liikkumistapojen ja -tottumusten muutoksesta.

Miten tavoitteita mitataan?

Toimintasuunnitelmassa mietitään keinoja eri tavoitteiden mittaamiseen. Tavoitteiden mittaamisesta ja niiden saavuttamisesta on hyvä informoida muita oman työyksikön työntekijöitä.

Koronapandemia on aiheuttanut työntekijöiden poissaoloja ja paljon sijaisuuksia, mikä lisää työn kuormittavuutta. Riittävätkö voimavarat tähän?

Toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen, joten toimintaan osallistutaan oman kiinnostuksen ja jaksamisen mukaan. Toiminnan ei ole tarkoitus aiheuttaa kenellekään ylimääräistä kuormitusta. Ekotukitoiminta muodostaa ekotukitoimintaverkoston, joka voi parhaillaan yhdistää ja innostaa työntekijöitä aivan uudella tavalla pitkän pandemiajakson jälkeen.

LIITE 9: ALOITUSKESKUSTELUPOHJA

Ekotukitoiminnan aloitus, vierailukäynti työyksikössä

Työyksikkö:

Ekotukihenkilö:

Päivä, klo:

1. Mikä sai sinut mukaan ekotukitoimintaan?
2. Kauanko olet työskennellyt kunnassa?
3. Onko sinulla ennalta ympäristöalan osaamista?

Kyllä/ei

Jos kyllä, niin mitä:

4. Kerrotko hieman **(työyksikkö)** toiminnasta (jos mukana muitakin yksiköitä tai laajempi palvelualue niin miten paljon yhteistyötä keskenään, millaista)
5. Kuinka usein ja miten **(työyksikkö/työyksiköt)** on **(omia/yhteisiä)** palaveriteita, esim. viikkopalaverit ja koskevatko ne koko henkilöstöä?
6. Onko **(työyksikkö/työyksiköt)** kunnan kiinteistö/jä?
7. Onko mielessäsi jo ennen tilannekartoituksen tekoa selviä kehityskohteita, joita haluaisit edistää ekotukitoiminnan kautta?

8. Koulutus

Ennen koulutusta: tiedot koulutuksesta ja osallistumisesta:

aika: ke 6.4 klo 13.00-16.00

paikka: kunnantalon valtuustosali (tarvittaessa Teams)

Osallistuu paikan päällä

Osallistuu Teamsillä

Ei pääse osallistumaan

Koulutuksen jälkeen: palautetta koulutuksen sisällöstä: mikä oli hyödyllistä, mitä kaipaisit jatkossa?

LIITE 10: ESIMERKKI TÄYTETYSTÄ ALOITUSKESKUSTELULOMAKKEESTA

Ekotukitoiminnan aloitus, vierailukäynti työyksikössä

Työyksikkö: A:n päiväkotia ja koulu

Ekotukihenkilö: NN

Ajankohta: x.3.2022 klo 11.45

1. Mikä sai sinut mukaan ekotukitoimintaan?
Kiinnostus ympäristöasioita kohtaan: ympäristöasioiden ajankohtaisuus ja taustalla ympäristökasvatuksen opinnot. Lisäksi esimiehen pyyntö/ehdotus tehtävään.
2. Kauanko olet työskennellyt kunnassa?
x vuotta
3. Onko sinulla ennalta ympäristöalan osaamista?
Kyllä/ei
Jos kyllä, niin mitä: SYKLI Oy:n kautta ympäristökasvatuksen koulutus.
4. Kerrotko hieman koulun ja päiväkodin yhteisestä toiminnasta: miten paljon ja millaista yhteistyötä päiväkodilla on koulun kanssa?
Koronan takia yhteistyötä on ollut vähemmän. Eniten yhteistyötä tekevät eskarit ja 1-2. luokkalaiset.
5. Kuinka usein ja miten päiväkodilla on omia palaverieita, esim. viikkopalaverit ja koskevatko ne koko henkilöstöä? Kuinka usein on yhteisiä palaverieita koulun kanssa?
Päiväkodilla on kerran viikossa palaveri, joka koskee koko henkilöstöä. Sen lisäksi kerran kuussa on yhteinen palaveri koulun kanssa.
6. Onko työyksikkö kunnan kiinteistö?
Kyllä/ei
7. Onko mielessäsi jo ennen tilannekartoituksen tekoa selviä kehityskohteita, joita haluaisit edistää ekotukitoiminnan kautta?
Huomion kiinnittäminen kierrätykseen, muun muassa:
 - Muovin keräys?
 - paperin kierrätys olisi tärkeää, on läheisellä ekopisteellä mutta voisi olla myös koululla/päiväkodilla
 - käsipyyhepaperit on ongelma: muodostuu paljon
 - yhtenäiset astiat kierrätykseen, tarroja ei välttämättä tarvita, lasten kanssa voitaisiin värittää lajittelukuvia

8. Alustava tiedustelu koulutukseen osallistumisesta

aika: ke 6.4 klo 13.00-16.00

paikka: kunnantalon valtuustosali (tarvittaessa Teams)

Osallistuu paikan päällä

Osallistuu Teamsillä

Ei pääse osallistumaan

LIITE 11: ESIMERKKI TÄYTETYSTÄ NYKYTILAN KARTOITUSLOMAKKEESTA

ekotuki

EKOTUKITOIMINNAN TILANNEKARTOITUS

Hyvä ekotukihenkilö,

Käsissäsi on ekotukitoiminnan tilannekartoituslomake. Sen avulla työyhteisönne saa helposti kuvan työyksikkönne energian- ja vedenkulutuksesta, lajittelusta ja kierrätyksestä, kulutustottumuksista, liikkumisesta ja toimintakulttuurista.

Jos olette tehneet tai aiotte tehdä työyhteisöissänne toimenpiteitä, joita ei lomakkeessa ole, voitte lisätä ne taulukoiden tyhjiille riveille. Jos joku kartoituksessa oleva toimenpide ei kuulu työyksikkönne toimialaan, voitte jättää sen huomiotta.

Lisätietoa:

www.ekotuki.fi

Animaatiovideo kartoituksesta <https://youtu.be/EZNCxG7ielk>

TAUSTATIEDOT

Organisaatio ja yksikkö: Siilinjärven kunta, A:n

päiväkoti ja koulu

Ekotukihenkilö: NN

Tilannekartoituksen laatimispäivämäärä:

x.3.2022

TOIMINTAKULTTUURI

TOIMENPIDE	JO TOTEUTETTU	KEHITETTÄVÄÄ	EI OLENNAINAISTA	EI VOIDA VAIKUTTA	HUOMIOITAVAA
Ekotukityötä ei tehdä yksin. Ekotukihenkilöllä on tukenaan asiasta kiinnostuneita kollegoita.	x				työkaverit ovat jo kiinnostuneet ympäristöasioista
Ekotukitiimi kartoittaa nykytilan ja laatii tavoitteet seuraavalle toimintakaudelle.	x	x			toteutetaan
Esimiestä tiedotetaan toimintasuunnitelmasta, joka hyväksyy sen tavoitteet, jonka jälkeen ekotukihenkilö tiedottaa tavoitteista työyksikköään.		x			toteutetaan
Tavoitteisiin liittyvien toimenpiteiden toteuttamisesta sovitaan; kuka tekee ja mitä.		x			Toteutetaan, yhteistyö koulun kanssa
Tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti ja tuloksista viestitään koko työyhteisölle.		x			toteutetaan, viikko- ja kuukausipalaverit
Ekotukitoiminta on merkitty työpaikan vko/kk –kokouksen asialistalle kiinteäksi otsikoksi, jolloin ekotukitoimintaa tai ympäristöasioita käsitellään säännöllisesti.		x			otetaan mukaan
Tyky/virkistystoimintaa järjestettäessä pyritään suosimaan vähäpäästöisiä vaihtoehtoja.	x				ei yhteistä virkistystoimintaa koulun ja päiväkodin kanssa, mutta on yhteistä toimintaa toisen päiväkodin kanssa. Huomioidaan jo nykyisin esim. Ulkoilu.
Kaikki työntekijät ja sijaiset perehdytetään työpaikan ympäristöasioihin.		x			yleinen ohje voisi olla
Henkilökunta osallistuu kestävää kehitystä tukeviin tapahtumiin, teemaviikkoihin ja lisäkoulutuksiin.	x	x			Ei juuri henkilökunta mutta esim. Vanhempainilloissa tms. Liikutaan lasten kanssa ulkona sekä leluton ulkoilu, yms.

Yhteistyötä kiinteistön muiden toimijoiden kanssa ylläpidetään (esim. huoltomies, siivoaja).	x				Koululla/päiväkodissa vakituinen siivoaja/keittäjä, jonka kanssa tiedottaminen toimii. Samoin kiinteistöhuollon kanssa.

ENERGIA JA VESI

TOIMENPIDE	JO TOTEUTETTU	KEHITETTÄVÄÄ	EI OLENAISTA	EI VOIDA VAIKUTTA	HUOMIOITAVAA
Tietokoneet ja näytöt sammutetaan viimeistään työpäivän päätteeksi ja näytöt myös lyhyempien taukojen ajaksi.	x				
Sähkölaitteet sammutetaan käytön jälkeen, ja yhteisien laitteiden sammutuskäytännöistä on sovittu yhdessä.	x				
Kahviautomaatit sammutetaan yöksi, mikäli laitteen toimittajalta on saatu siihen lupa. Kahvinkeitinissä on aikakatkaistu.	x				
Työtilojen lämpötila on maksimissaan 21-22 °C, huoneiden todellisia lämpötiloja seurataan.	x				
Ikkunoiden ja ovien tiiveyttä ja pattereiden toimivuutta tarkkaillaan säännöllisin väliajoin – tarvittaessa ilmoitus kiinteistöhuoltoon.	x				uusi rakennus
Huonekalut ja ikkunoiden verhot on sijoitettu niin, etteivät patterit ja patteritermostaatit peity.			x		lattialämmitys
Valot sammutetaan työtiloista poistuttaessa.	x				
Luonnonvaloa hyödynnetään tilojen valaistuksessa.	x				
Työtilojen ilmanvaihto on säädetty vastaamaan rakennuksen käyttöaikoja – tarvittaessa ilmoitus kiinteistöhuoltoon.		?			ei tiedossa, ulkopuolista käyttöä on iltaisin ja viikonloppuisin

Vedenkulutukseen kiinnitetään huomiota (erityisesti lämpimän veden kulutukseen).	x				Huomioitu lasten kasvatuksessa
Tarkkaillaan, että vesikalusteet eivät vuoda – tarvittaessa ilmoitus kiinteistöhuoltoon.	x				
Sähkönkulutusta seurataan aktiivisesti.		x		x	Ei tiedossa mutta voitaisiin selvittää
Lämmönkulutusta seurataan säännöllisesti.		x		x	Ei tiedossa mutta voitaisiin selvittää
Vedenkulutusta seurataan säännöllisesti.		x		x	Ei tiedossa mutta voitaisiin selvittää. Huom. Muuten energian- ja vedenkulutukseen kiinnitetään paljon huomiota, joten näiden tarkkailu ei niin olennaista
Kahvi laitetaan keittämisen jälkeen termoskannuihin ja kahvinkeitin sammutetaan.			x		Keitetään vain tarpeeseen

KESTÄVÄ KULUTUS

TOIMENPIDE	JO TOTEUTETTU	KEHITETTÄVÄÄ	EI OLEENNAISTA	EI VOIDA VAIKUTTAA	HUOMIOITAVAA
Työyhteisön hankinnat suunnitellaan tarpeita vastaaviksi ja hankitaan vain välttämätöntä.	x				
Hankinnoissa kiinnitetään huomiota hinnan lisäksi myös laatuun, ekologisuuteen ja kestävyys.	x				kestävyyteen erityisesti
Ympäristömerkityt tuotteita ja palveluita (mm. Joutsenmerkki, Bra miljöväl, EU-kukka) sekä uusiutuotteita suositaan.	x	x			jonkun verran huomioidaan, hinnat huomioitava
Tarjoiluissa suositaan kasvisvaihtoehtoja, Luomutuotteita sekä Reilun kaupan tuotteita.				x	
Tavaroita ja laitteita lainataan, vuokrataan ja käytetään yhdessä muiden toimijoiden kanssa.	x				yhteistyö koulun kanssa, kierrätystä lasten kanssa jonkun verran ollut
Tietokoneita ja muita laitteita hankittaessa valitaan energiatehokkaita laitteita (mm. Energy Star-merkki ja energiamerkintä).				x	
Käytössä on monitoimilaitteita erillisten ja henkilökohtaisten laitteiden sijaan (esim. tulostimet).	x				
Tulostusasetuksissa on oletusasetuksena kaksipuoleisuus ja mustavalkoisuus.	x				
Paperin kulutusta seurataan.		x			koulun puolella mahdollisesti
Asiakirjat arkistoidaan mahdollisuuksien mukaan sähköisesti.	x	x			Voidaan selvittää voiko vähentää, vaatii isomman kunnan linjauksen
Kokouksissa käytetään dataprojektorita ja kokousasiakirjat lähetetään sähköisinä.	x		x		
Työyhteisö viestii sähköisesti tai kasvokkain, papereita tulostetaan vain ilmoitustauluille.	x			x	Mahdollisuuksien mukaan, jotakin viestintää kotiin edelleen papereilla,

					mikä on välttämätöntä
Käytössä on kestotuotteita ja -astioita kertakäyttöisten sijaan.	x	x			retkilläkin huomioidaan, harvemmin kertakäyttöisiä
Käytössä on kierrätettäviä pyyherullia tai kangaspyyhkeitä WC- ja muissa tiloissa.		x			paperipyyhkeet käytössä

LAJITTELU JA KIERRÄTYS

TOIMENPIDE	JO TOTEUTETTU	KEHITETTÄVÄÄ	EI OLEENNAISTA	EI VOIDA VAIKUTTAA	HUOMIOITAVAA
Kaikki jätteasiat on selkeästi merkitty ja lajitteluohjeet helposti saatavilla: kaikki työntekijät tietävät mitä ja missä lajitellaan.	x	x			lasten osallistaminen, yhtenäiset jätteasiat (sisätiloihin, esteettisyys)
Biojätteet, puutarhajäte ja risut lajitellaan.	x				
Toimisto- ja sekapaperi lajitellaan yhdessä/erikseen.		x			halutaan keräysastia jätekatokseen, tarvetta on
Keräyskartonki lajitellaan.	x				pahvi ja kartonki on samassa
Ruskea pahvi lajitellaan.	x				
Metallit lajitellaan.			x		tulee vähän
Lasit lajitellaan.			x		tulee vähän
Muovit lajitellaan.		x			Määrä on kausiluontoista (erit. Syksy), kun tulee paljon niin kerätään ja viedään pois ainakin päiväkodissa, ei kuitenkaan ihan kaikkea "arjessa" vaan menee myös sekajätteeseen. Lähin keräys ei kävelymatkan päässä.
Sähkö- ja elektroniikkaromu toimitetaan sille tarkoitettuun keräykseen.		x			patterit viedään ekopisteelle, koneet viedään kunnalle eteenpäin
Vaarallinen jäte toimitetaan vaarallisen jätteen keräykseen.			x		Ei tule päiväkodissa mutta ei tiedossa miten esim. maalit

					puukäsitöissä tms. koulun puolella?
Tulostimien ja monitoimilaitteiden värikasetit toimitetaan hyötykäyttöön valmistajan ohjeiden mukaan.	x				
Tarpeettomat tavarat annetaan pois esim. Logistiikkakeskuksen kautta.			x		
Työpaikalla on kierrätyspiste tai kirpputori.	x				Päiväkodissa on joskus ollut
Yksipuoleisesti tulostetut ja kopioidut paperit kerätään ja hyödynnetään uudelleen.	x				

LIKKUMINEN

TOIMENPIDE	JO TOTEUTETTU	KEHITETTÄVÄÄ	EI OLEENNAISTA	EI VOIDA VAIKUTTAA	HUOMIOITAVAA
Matkustaminen ja varsinkin ajokilometrit pyritään minimoimaan.	x				Niiltä osin, kun on mahdollista
Työmatkaliikuntaan lihasvoimin kannustetaan.	x				Niiltä osin, kun on mahdollista, julkinen liikenne on huonosti saatavilla
Henkilökunnalla on käytössään toimivat suihkutilat ja pukuhuoneet.	x				
Henkilökunnan pyöriille on turvallinen säilytystila, jossa on riittävästi pyörätelineitä.	x				
Henkilökunnan käytössä on yhteisiä polkupyöriä/ sähköpolkupyöriä.				x	

Julkista liikennettä ja kimpakyytejä suositaan.				x	julkisen liikenteen huono saatavuus
Etätoita suositaan, jos työtehtävät sen mahdollistavat.				x	
Etäkokouksia on mahdollisuus järjestää.		x			Jotkut palaverit toisen päiväkodin kanssa voisi esimerkiksi olla etänä
Kokous- ja koulutuskutsuissa on kerrottu joukkoliikenneyhteydet kokouspaikalle.			x	x	
Yhteiskäytössä olevat autot ovat sähkö-/ vähäpäästöisiä autoja.				x	
Autojen käyttäjät opettelevat taloudellisen ajotavan.			x	x	

LIITE 12: ESIMERKKI TÄYTETYSTÄ TOIMINTASUUNNITELMASTA

Hyvä ekotukihenkilö,

Kun olet tehnyt ekotukitoiminnan tilannekartoituksen, on aika laatia toimintasuunnitelma. Toimintasuunnitelman voi tehdä esimerkiksi yhdeksi vuodeksi kerrallaan. Toimintasuunnitelman teossa kannattaa hyödyntää tilannekartoituslomaketta ja siitä nousseita tietoja. Käy tilannekartoituslomakkeelta läpi ne kohdat, jotka eivät vielä ole työyksikössänne kunnossa ja päättäkää työyhteisössänne, mistä teemoista haluatte lähteä liikkeelle. Kirjaa sitten toimintasuunnitelmaan 1-2 tavoitetta, joita lähдете edistämään. Muistakaa myös seurata toimintasuunnitelman toteutumista säännöllisesti. Täytä toimintasuunnitelmalomake alla olevien ohjeiden mukaisesti.

TAVOITE: Laajempi tavoite, jota lähдете edistämään.

TOIMENPIDE: Konkreettiset toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi.

VASTUUHENKILÖ: Nimeä jokaiselle toimenpiteelle vastuuhenkilö. Kaikkea ei kannata tehdä itse, vaan vastuuta voi sovittu jakaa työyhteisön sisällä.

MITTARI: Asia, jonka avulla tavoitteen toteutumista seurataan, esim. kulutetun paperin määrä, sekajätteen määrä, töihin pyöräilevien henkilöiden määrä tai kampanjapäivään osallistuneiden määrä.

Lisätietoa:

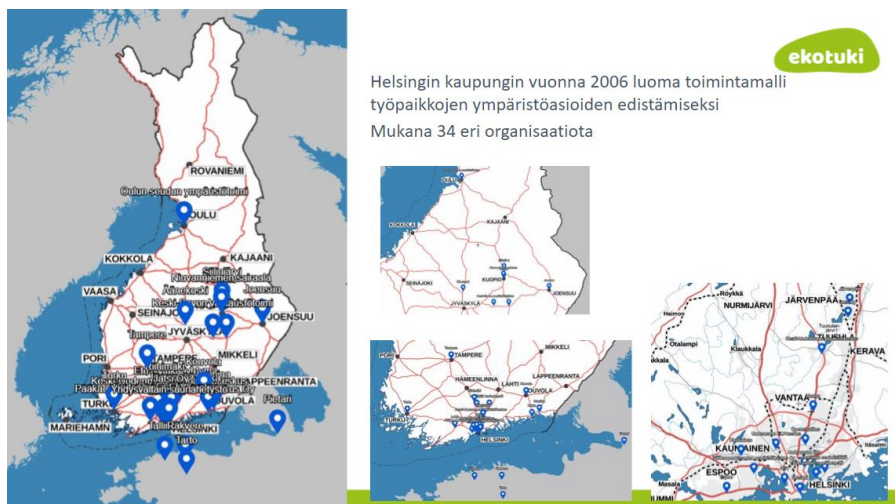
www.ekotuki.fi, ymparistonsuojelu@siilinjarvi.fi

TAUSTATIEDOT			
ORGANISAATIO JA YKSIKKÖ: A:n koulu ja päiväkot			
EKOTUKIHENKILÖ: NN			
TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE: 2022-2023			
TAVOITE	TOIMENPITEET	VASTUUHENKILÖ	MITTARI
Toimintakulttuuri	Esimiestä tiedotetaan tavoitteista ja hyväksynnän jälkeen määritetään kuka tekee ja mitä (yhteistyö koulun kanssa)		Mikä on tilanne nyt ja esim. kuukauden kuluttua?
	ekotukitoiminta otetaan osaksi viikko- ja kuukausipalavereita		Kuinka monessa palaverissa ekotukitoiminta otettiin esille vuoden aikana?
	perehdytys uusille työntekijöille/sijaisille työyksikön ympäristöasioista		Tehtiinkö yleinen ohje vuoden aikana?
Kestävä kulutus, kierrätys	Jättekatokseen paperin keräysastia		Katsotaan tilanne nyt/vuoden kuluttua: onko tilanne muuttunut?
	Sisätiloihin uusia jätteastioita, ulkoasultaan yhtenäisiä		Kartoitetaan nykyiset jätteastiat ja lasketaan uusien tarve. Mikä on tilanne vuoden päästä?
	Lasten osallistaminen lajitteluohjeiden tekoon (ympäristökasvatuksen lisääminen)		Osallistetaan lapsia- miten monta ympäristöön liittyvää tekoa saadaan tehtyä vuodessa?

	Selvitetään onko mahdollisuus muovin keräykseen omassa jätekatoksessa		Tilanne nyt/vuoden kuluttua
	Selvitetään miten vaarallinen jäte käsitellään koulun puolella (luodaan ohjeistus, jotta kaikki tietävät)		Tilanne nyt/vuoden kuluttua (yleinen ohje kaikille tietoon)
	Paperipyyhkeiden vähentäminen (vaihto kangaspyyhkerulliin- ruoka- ja puhtauspalvelut)		Arvioidaan paljonko paperipyyhkeitä kuluu nyt, mikä on tilanne vuoden kuluttua?

LIITE 13: EKOTUKITOIMINTAVERKOSTO- KOULUTUSMATERIAALI

ekotuki

Helsingin kaupungin vuonna 2006 luoma toimintamalli työpaikkojen ympäristöasioiden edistämiseksi
Mukana 34 eri organisaatiota

Ekotukitoiminta Siilinjärven kunnassa

ekotuki

Toiminnan aloittamisen suunnittelu on aloitettu syksyllä 2021

Toiminta on tarkoitus käyttöönottaa keväällä 2022

Koskee kaikkia kunnan työntekijöitä, pois lukien sote ja pelastustoimi

LIITE 14: EKOTUKITOIMINTA SIILINJÄRVEN KUNNASSA- KOULUTUSMATERIAALI

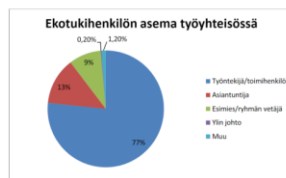

Ekotukitoiminnan tavoitteet ekotuki

- Kouluttaa ekotukihenkilöitä
 - Kehittää ja tukea työntekijöiden ympäristövastuullista toimintaa
 - Lisätä käytettävissä olevien resurssien järkevää käyttöä
 - Pienentää työpaikkojen ympäristökuormitusta
 - Hillitää ilmastonmuutosta

Ekotukihenkilö ekotuki

- Ei tarvitse olla ennalta ympäristöosaamista vaan pelkkä aito kiinnostus ympäristöasioiden edistämisestä riittää
- Vaihteleva asema työyhteisössä: pääperiaate on, että ekotukitoiminta jalkautuisi mahdollisimman konkreettiseksi osaksi eri työntekijöiden arkea

Lähde: Satu Tietari, progradututkielma: Ekotukitoiminnan vaikutukset ja vaikuttavuuden arviointi (2021)

Olet ekotukihenkilö: mitä se tarkoittaa? ekotuki

- Päätet tekemään oman työpaikan tilanekartoituksen, jonka pohjalta tehdään työpaikalle toimintasuunnitelma
 - ✓ voit vaikuttaa oman työpaikan ympäristöasioihin
- Saat ekotukitoimintaan liittyen koulutusta ja päätet osallistumaan verkostoitumistapahtumiin
 - ✓ Kerrytät omaa osaamistasi
 - ✓ Voit opastaa ja kannustaa työkaveritiasi ympäristövastuulliseen toimintaan
 - ✓ Saat vertaistukea ja kannustusta muilta ekotukihenkilöiltä
- Seuraat toimintasuunnitelman tavoitteiden toteutumista erilaisten mittareiden avulla
 - ✓ Näet kuinka asettamanne tavoitteet oikeasti etenevät
- Tiedotat tavoitteiden etenemisestä omalla työpaikallasi ja ekotukikoordinaattoria
 - ✓ Saat tarvittaessa ohjausta, kannustusta ja viedä asioita yhdessä eteenpäin

Ekotukitoiminta: Mistä lähdetään liikkeelle?

ekotuki

Mihin ekotukitoiminnassa voidaan vaikuttaa?

ekotuki

- Energiansäästö
- Vedensäästö
- Hankinnat
- Jätteet ja lajittelu
- Liikkuminen
- Työpaikan toimintakulttuuri

ekotuki

Käytettävissä oleva aika

- Ekotukitoimintaa tehdään oman työn ohessa eli voit tehdä ekotukitoimintaa silloin kuin se sinulle parhaiten sopii omaan aikatauluusi
- Mahdollisista lisäkoulutuksista, tapaamisista, yms. Pyritään tiedottamaan hyvissä ajoin, jotta sinulla on aikaa sovittaa aikataulut oman työsi ohien
- Aikaa voi mennä 0-1 työpäivää/kuukausi
 - Tilannekarttoitus, toimintasuunnitelma, koulutukset, yms. Voivat jonain kuukautena viedä enemmän aikaa- toisena kuukautena sitä voi kulua huomattavasti vähemmän

Ruusulaakson päiväkodilla lentävä lähtö ekotukitoimintaan

Säästö vuodessa:
1 000 kWh ja n. 130 €

ekotuki

- Ruusulaakson päiväkodin ekotukihenkilö lähti innokkaasti mukaan ekotukitoimintaan yhdessä työkavereidensa kanssa. Nykyisin päiväkodissa sammutetaan valot myös ulkoilujen ajaksi, tietokoneet sekä näytöt öiksi ja viikonlopuiksi, käytetään kuivauskaappeja täysinäisinä, lajitellaan paperi ja pahvi kaikissa ryhmissä, kierrätetään maitopurkit ja hyödynnetään niitä askartelussa ja kierrätetään lisäksi lasit ja metallit.
- Henkilökunnan kesken järjestetään kuukauden ekohaaste, esim. "vain yksi paperi riittää" ja Pyörällä töihin -kampanja.
- Sipi Sammakko vieraili Ruusulaaksossa ja neuvoi lapsia mm. käsiinpesussa. "Nyt lapset muistavat ja muistuttavat Sipi Sammakon neuvoneen, että hanaa ei tarvitse laittaa täysille, ja yksi paperi riittää", kertoo ekotukihenkilö.
- Ruusulaakson ekotukitoiminnan tuloksia voidaan arvioida tarkemmin vasta myöhemmin, mutta jo nyt voidaan todeta, että esimerkiksi kolmen tietokoneen sammuttamisella öiksi saadaan säästöä 130 € ja 1 000 kWh/vuosi.

Esimerkkejä ekotukitoiminnasta

Kouvola
Ekotuki

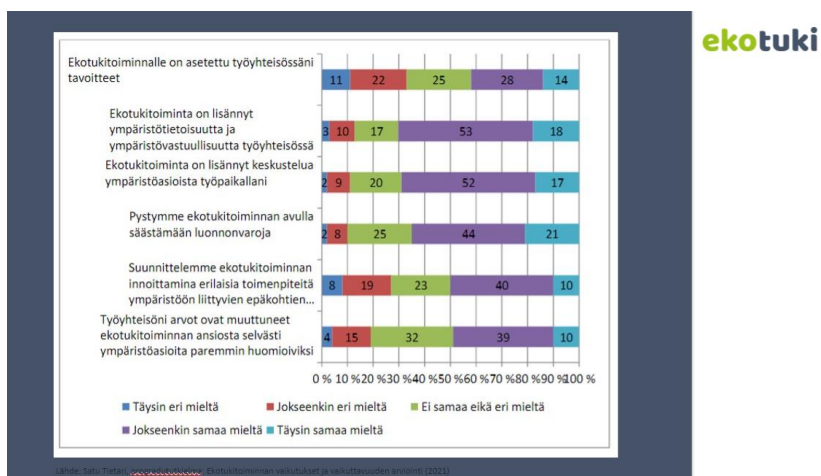
Etäkokouksella säästää helposti aikaa, rahaa ja ympäristöä

Säästö kokouksen aikana:
2 h aikaa, 11 l polttoainetta
ja n. 70 €

ekotuki

- Kouvolan ekotukikoordinaattori hyödyntää työssään säännöllisesti Adobe Connect Pro (ACP) -etäkokoustyökalua. Etäkokousten myötä on säästynyt jo lyhyessä ajassa useita satoja ajokilometrejä, rahaa sekä aikaa.
- Esimerkki: neljä henkilöä eri puolilta Kouvolaä päättävät osallistua etäkokoukseen, joka olisi muutoin järjestetty 20 km päässä jokaisen työpaikalta. Tämän ansiosta säästyy yhteensä :
 - n. 2 h ajomatkoihin käytettävää työaikaa ja 160 km ajomatka
 - n. 70 € kilometrikorvauksia
 - n. 11 l polttoainetta
 - n. 90 kWh energiaa
- Mitä useampi henkilö etäkokoustyökalua käyttää, sitä suuremmaksi kasvavat euromääräiset säästöt ja päästövähennykset.

Esimerkkejä
ekotukitoiminnasta

Hyödyllisiä linkkejä:

[Ekotuki-verkkosivut](#)

[Siilinjärven ilmasto-ohjelma](#)

[Siilinjärven resurssivissausohjelma](#)

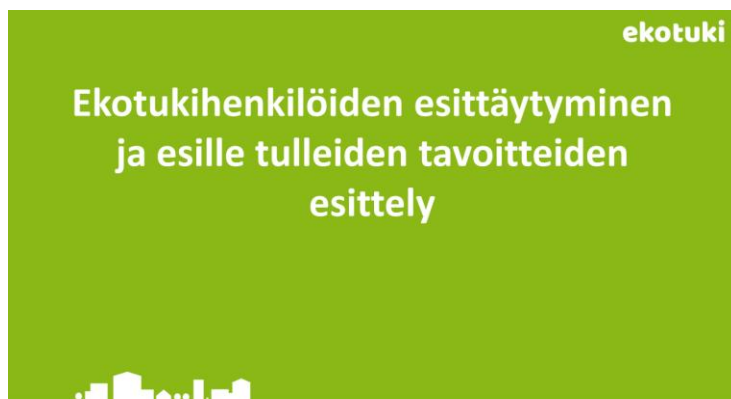
[Savo-Pielisen alueen kuntien jätepoliittinen ohjelma vuoteen 2022](#)

[Ulkoministeriö: Agenda 2030 – kestävän kehityksen tavoitteet](#)

[Helsingin kaupunki: Ekotuki](#)

LIITE 15: EKOTUKIHENKILÖIDEN ESITTÄYTYMINEN JA ESILLE TULLEIDEN TAVOITTEIDEN LÄPIKÄYMINEN- KOULUTUSMATERIAALI

Siilinjärven kunnan

ekotuki

ekotukihenkilöt

Mukaan on lähtenyt 15 ekotukihenkilöä

- 10 päiväkotia ja/tai esikoulua
- 5 ala- ja yläkoulua
- kirjastopalvelut
- Nuoriso- ja kulttuuripalvelut
- Tekniset palvelut (Oppipojantie)
- Ruoka- ja puhtauspalvelut

Ekotukihenkilöiden esittäytyminen

ekotuki

- Nimi
- Työyksikkö
- Mitä odotuksia sinulla on ekotukitoimintaa kohtaan?

Vierailukäynnit eri työyksiköissä

ekotuki

Tähän mennessä:

- on tehty 9/15 vierailukäyntiä
- on tehty 11 tilannekartoitusta ja toimintasuunnitelmaa

Vierailukäynnit eri työyksiköissä **ekotuki**

Tähän mennessä:

- on tehty 9/15 vierailukäyntiä
- on tehty 11 tilannekartoitusta ja toimintasuunnitelmaa

Tavoitteiden jakautuminen

Esille tulleita tavoitteita **ekotuki**

Kestävä kulutus

- Päiväkodeissa, jotka toimivat saman päiväkodin johtajan alla ja näin yhteistyössä keskenään: tehdään yhteisiä, isompia hankintoja päiväkotien kesken ja kierrätetään niitä tietyin aikavälein, kuten parin kuukauden välein
- Paperipyyhkeet pyritään vaihtamaan kangaspyyhkeisiin
- Huomio hamahelmien käyttöön (vähentäminen)
- Piirustuspaperin vähentäminen
- Retkille käyttöön kestoastiat
- Asiakirjojen sähköistämisen lisääminen niiltä osin kuin mahdollista
- Lisätään tarjoilussa luomutuotteita, reilun kaupan tuotteita ja kasvisvaihtoehtoja
- Lisätään hankinnoissa uusiokäytettyjä tuotteita ja ympäristömerkittyjä tuotteita
- Kirpputoritapahtuman yms. järjestäminen
- Valitaan henkilö, joka selvittää onko leasing koneiden käyttöäikää mahdollista pidentää
- Selvitys voisiko erityisesti kuvataiteessa ja kotitaloudessa lisätä ympäristömerkittyjen ja uusiokäytettyjen tuotteiden hankintaa

Esille tulleita tavoitteita **ekotuki**

Toimintakulttuuri

- Otetaan kaikki toimipisteen työntekijät osaksi ekotukitoimintaa (kannustetaan toimintaan)
- Selvitetään ja tuodaan esille henkilökunnalle mahdollisuus osallistua kestävää kehitystä tukeviin koulutuksiin (yhteistyö ekotukikoordinaattorin kanssa)
- Järjestetään kestävästä kulutuksesta teemaviikko
- Luodaan yleinen ohje, jossa on perehdytys uusille työntekijöille/sijaisille työyksikön ympäristöasioista
- Ekotukitoiminta tuodaan osaksi työpaikan toimintaa: otetaan viikkopalaverissa esille ja lisäksi eri työryhmissä
- Järjestetään työ/virkistystoimintaa vähäpäästöiset vaihtoehdot huomioiden
- Edistetään ruokahävikin ostomahdollisuutta
- Järjestetään koulussa hävikkiruoka viikko yhdessä oppilaskunnan kanssa
- Nimetään työpaikalle vastuhenkilö, joka hoitaa yhteydet kiinteistöhuoltoon ja siivoukseen: varmistetaan, että kaikki tietävät vastuuhenkilön

Esille tulleita tavoitteita

Lajittelu ja kierrätys

- Toimisto- ja sekapaperi lajitellaan
- Jätekatokseen paperin keräysastia
- Sisätiloihin uusia jätteastioita, ulkoasultaan yhtenäisiä
- Lasten osallistaminen lajitteluohjeiden tekoon (ympäristökasvatuksen lisääminen)
- Selvitetään onko mahdollisuus muovin keräykseen omassa jätekatoksessa
- Työyksikkö on kauempana ekopisteistä: Muovi-, lasi- ja metallijäte lajitellaan, jos halua siihen löydetään (esim. töistä voisi lähteä hieman aiemmin, jos hoitaa nämä) huomio. esim. lasia ja metallia kertyy vähän, joten tarvitsee harvoin viedä
- Huomion kiinnittäminen paperin kulutukseen sekä paperin keräyksen toteuttaminen
- Työyksikössä, jossa ei omaa biojätteen keräystä ja sitä on hankala toteuttaa: Biojäte lajitellaan ja vietään pois ruokakuljetuksen yhteydessä
- Selvitetään miten vaarallinen jäte käsitellään koulun puolella (luodaan ohjeistus, jotta kaikki tietävät)

Esille tulleita tavoitteita

Liikkuminen

- Järjestetään henkilökunnalle suihku- ja pukuhuonetilat
- Kartoitetaan missä on henkilökunnalle suihku- ja pukuhuonetilat: tämä kaikille tiedoksi
- Tehdään henkilökunnan polkupyörille niille selvästi osoitettu tila ja pyritään huomioimaan niiden turvallinen säilyttäminen
- Taloudellisen ajotavan esiintuominen palvelualueen kokouksissa
- Selvitetään mahdollisuus henkilökunnan yhteiskäyttöisiin sähköpyöriin palvelualueen sisällä: kenellä on tarvetta, minne pyörät sijoitettaisiin

Esille tulleita tavoitteita

Energia ja vesi

- Kiinnitetään huomiota valojen sammuttamiseen, hyödynnetään luonnonvaloa valaistuksessa
- Sisävalojen vaihtaminen energiatehokkaisiin valaisimiin, selvitys tekniseltä palvelualueelta
- Tiedot veden- lämmön- ja energiankulutuksesta henkilökunnalle
- Ympäristökasvatus lapsille energian ja veden säästöstä, niihin liittyvät teemaviikot yms.

Uusien rakennuskohteiden ympäristönäkökohdat

- Mitä kaikkea olisi hyvä huomioida uusien koulujen, päiväkotien jne. rakentamisessa?
- Ekotukihenkilöt voisivat toimia ns. kokemusasiantuntijoina ja tuoda oman näkemyksensä tulevan rakennuskohteen tärkeistä ympäristönäkökohdista
- Esille tulleita uusien rakennuskohteiden ympäristönäkökohtia:
 - Jätekatokset riittävät kaikille jätėjakeille
 - Sisätiloihin riittävät jätteiden lajittelupisteet, astiat yhtenäisiä
 - Liikennestinvälöt
 - Automaattihanat ja vettä säästävät vesikalusteet
 - Kangasrullapyyhkeet
 - Tilojen monikäyttöisyys
 - Ympäristömerkityt tuotteet
 - Energiatehokkuus
 - Aurinkopaneelit ja muut uusiutuvan energian lähteet

Osaan näistä pitäisi saada kunnan johdolta linjaus, koska osa on kalliimpia ratkaisuja.

Yhteistyö ruoka- ja puhtauspalveluiden kanssa

ekotuki

- Ruokahävikin ostomahdollisuus päiväkodeissa ja kouluissa (erit. henkilökunnalle)
- Paperipyyhkeiden vaihtaminen kangaspyyherulliin
- Ympäristömerkityt pesuaineet
- Biojätteen kuljettaminen pois ruokakuljetuksen mukana, kun biojätteen keräys työyksikössä ei ole mahdollista

ekotuki

TODISTUS KOULUTUKSEEN OSALLISTUMISESTA

Nimi x.x

on osallistunut Siilinjärven kunnan ympäristönsuojelun
järjestämään

Ekotukitoiminnan peruskoulutukseen

Siilinjärvellä

6.4.2022

Koulutuksen pääsisältö:

Siilinjärven kunnan ilmasto-ohjelma
Ekotukitoimintaverkosto
Ekotukitoiminta Siilinjärven kunnassa
Ekotukitoiminta Kuopion kaupungissa
Ekotukitoiminnan tavoitteet Siilinjärvellä
Jätehuollon huomioiminen ekotukitoiminnassa
Ekotukitoiminta jatkossa Siilinjärven kunnassa

Koulutus antaa valmiudet toimia työyhteisön ekotukihenkilönä.

Todistuksen on myöntänyt 6.4.2022 Siilinjärven kunnan ympäristönsuojelu.

LIITE 17: EKOTUKITOIMINNAN UUTISKIRJE 22.4.2022

Siilinjärven kunnan ekotukitoiminnan uutiskirje
22.4.2022

Hei ekotukihenkilö!

Hyvää Kansainvälistä Äiti Maan päivää

Tiedätkö mikä päivä onkaan kyseessä? Teemapäivä syntyi vuonna 2009, kun YK:n yleiskokous julisti huhtikuun 22. päivän Kansainväliseksi Äiti Maan päiväksi, jotta muistaisimme elää arjessamme harmoniassa luonnon kanssa, ja jotta niin nykyisillä kuin myös tulevilla sukupolvilla olisi oikeudenmukainen mahdollisuus elää tasapainoista elämää maapallollamme.

Teemapäivän tarkoitus istuu hyvin ekotukitoimintaan, koska sen kautta teilläkin on mahdollisuus vaikuttaa arjen valinnoissa luonnon hyvinvointiin ja siten nykyisten, sekä tulevien sukupolvien tasapainoisempaan elämään maapallolla. Uutiskirjeen liitteenä on ekotukitoiminnan teemakalenteri, jota kannattaa hyödyntää oman työyksikön ekotukitoiminnan suunnittelussa. Ekotukitoiminta voi asetettujen tavoitteiden ohella olla juuri tämänkaltaisten teemapäivien ja -viikkojen huomioimista ja mukaan ottamista omaan toimintaan: hyvin onnistuneet teemapäivät- ja viikot voivat olla mahdollisuus pidempiaikaiselle muutokselle toiminnassa.

Ekotukitoiminnan kuulumisia kunnassa

Kunnan ekotukitoiminta on päässyt jo mukavasti vauhtiin – mukana on jo 15 ekotukihenkilöä ja lähes kaikki vierailukäynnit työyksiköissä on jo toteutettu!

Pidimme tällä viikolla yhdessä ekotukikoordinaattori NN kanssa yhteisen palaverin ruoka- ja puhtauspalveluiden kanssa. Kokouksen asialistalla oli pyrkiä yhdessä selvittämään teidän ekotukihenkilöiden esille tuomia toiveita työyksiköiden toimintoihin liittyen.

Päiväkodeista oli noussut toive hävikkiruoan ostamisesta. Jouduimme kuitenkin valitettavasti keskusteluissamme toteamaan, että suurimmassa osassa päiväkoteja ruoka annetaan muualta kuin linjastolta, joten ostoon sisältyisi turvallisuusriski ruoan hygieniatasosta pidempiaikaisessa säilytyksessä. Asiaa kuitenkin pidetään esillä ja toivottavasti siihen saadaan muutosta tulevaisuudessa.

Ruoka- ja puhtauspalvelut tulevat tekemään paperipyyhkeiden ja kangaspyyhkeiden aiheuttamien kustannusten välistä vertailulaskelmaa. Tällä hetkellä kangaspyyhkeiden käyttöönotossa on ollut haasteita asennuksen osalta, koska laitteet eivät ole mahtuneet vanhoihin tiloihin. Lisäksi pandemia-aikana kangaspyyhkeet ovat aiheuttaneet hygieniariskin. Asia pyritään kuitenkin huomioimaan ainakin uusien tilojen suunnittelussa. Kustannuksien takia muutos vaatii kunnan linjauksen, mutta taustatyötä tilanteen parantamiseksi tehdään jo.

Keskustelimme myös yhdessä kiinteistöjen sisällä olevien jäteastioiden yhtenäistämisestä. Ruoka- ja puhtauspalvelut selvittävät voisiko heidän kauttansa tilata yhtenäisiä astioita ja lajitteluohjeita tarvittaessa. Myös yksittäisten kiinteistöjen jäteasiat nousivat esille ja niistä ekotukikoordinaattori on kyseisiin kohteisiin yhteydessä.

Ekotukitoiminta jatkossa

Kevään osalta alkaa pian olla aika, jolloin minun on aika kiittää jokaista ekotukihenkilöä, että olette lähteneet mukaan ja olen päässyt tutustumaan teihin ja työyksikköihinne. Opinnäytetyöni käsittelee kunnan ekotukitoiminnan suunnittelua ja aloitusta. Lisäämme sen teille tutustuttavaksi Teamsin Ekotukihenkilö-kanavalle toukokuun aikana. Minuun voi olla yhteydessä ekotukitoimintaan liittyen keskiviikkoon 4.5.2022 asti ja ekotukikoordinaattori NN voi puolestaan olla yhteydessä nyt ja jatkossakin (puh. xx, sp. xx).

Innostusta ja kannustusta kaikille ekotukitoimintaan jatkossa!

Ekotukiterveisin,

NN